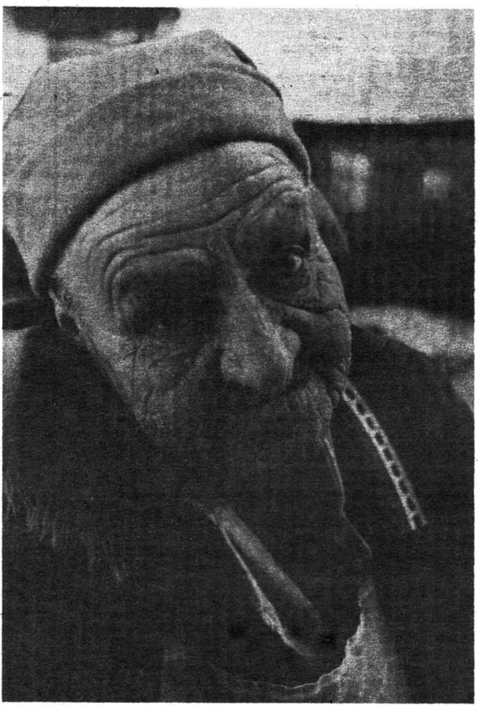
ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада—Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 241 ◆ Вівторок, 17 грудня 1991 року ◆ Ціна 30 коп. (Передплатникам — 10 коп.).

10 *Закон України* 16

ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

6 **СКОРІШЕ Б ВИРОСТИ З ПЕЛЮШОК** 7

Українські підприємці об'єднуються. На яких засадах і з якою метою? Про І з'їзд Конгресу ділових кіл розповідає власний кореспондент «ГУ» в Одесі.

У НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

Закон України

ПРО ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Закон України

ПРО ПРИКОРДОННІ ВІЙСЬКА УКРАЇНИ

ПРОТОКОЛИ про встановлення дипломатичних і консульських відносин між Болгарією і Україною підписано 13 грудня в болгарській столиці. Свої підписи під ними поставили міністри закордонних справ двох держав С. Ганєв і А. Зленко.

Керівник української дипломатії перебував у Софії з одноденним робочим візитом. Його прийняли Президент Болгарії Ж. Желєв і голова ради міністрів країни Ф. Димитров.

С. Ганєв і А. Зленко висловили задоволення проведеними між ними переговорами й підписаними документами.

ЯК стало відомо з компетентних джерел, увечері 17 грудня в Алма-Ату прибуде з короткостроковим робочим візитом державний секретар США Джеймс Бейкер. Передбачається, що він зустрінеться віч-на-віч з Президентом Казахстану Нурсултаном Назарбаєвим, а потім візьме участь у розширеній розмові з іншими керівниками республіки.

Бесіда Л. Кравчука з Річардом Д. Ербом

16 грудня відбулася зустріч Президента України Л. М. Кравчука з заступником директора Міжнародного валютного фонду Річардом Д. Ербом.

Під час бесіди Л. М. Кравчук коротко поінформував гостя про основні напрямки фінансово-економічної політики України після підписання Угоди про співдружність незалежних держав у Мінську, відзначив ті труднощі і проблеми, які постають на шляху до ринкових відносин і до впровадження ринкових цін.

Річард Д. Ерб розповів, що МВФ і його спеціалісти нині активно вивчають фінансово-економічну ситуацію в Україні, готові надати консультаційну допомогу Республіці у питаннях, пов'язаних з створенням власної кредитно-банківської системи, введенням національної грошової одиниці, формуванням бюджету України, функціонуванням Національного банку, розмірами емісії національних грошей тощо. Керівництво МВФ вивчає питання про прийняття України у члени Фонду і висловлює намір розширювати ділові зв'язки з урядом України.

ЗАЯВА
Президента України Л. Кравчука у зв'язку з подіями в Молдові

З глибокою стурбованістю дізнався про трагічні події в Молдові. Пролилася людська кров. Цьому не може бути виправдання.

Глибоко переконаний — будь-які проблеми повинні і можуть бути вирішені мирним шляхом за столом переговорів. Молдова, як і Україна, є багатонаціональною державою. Ми вважаємо, що права людини, національних меншин мають повною мірою поважатися у відповідності з загальноприйнятими нормами міжнародного права. Без цього не можна будувати правове демократичне суспільство. Президенти України, Росії і Беларусі виклали свою позицію з цього питання у Заяві про події у Молдові від 8 грудня цього року.

Звертаюся до представників конфліктуючих сторін із закликом припинити кровопролиття, проявляти терпимість і розважливість. Україна готова сприяти переговорам з метою досягнення порозуміння, відновлення миру і спокою у суверенній Молдові.

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Відбулося засідання Президії Верховної Ради України. Крім процедурних питань, таких, як наприклад, затвердження орієнтовного графіка питань, що виносяться на пленарні засідання Верховної Ради України на 17—20 грудня, розглянуто ряд стратегічних. Зокрема, Національному банку України надано право виступати гарантом кредитів перед іноземними банками, фінансовими та іншими міжнародними організаціями.

Обговорено й прийнято відповідні рішення щодо внесення змін і доповнень до Закону «Про прибутковий податок з громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства», і проекту Закону «Про колективне сільське господарство».

РОЗБІЖНОСТІ ПОСИЛЮЮТЬСЯ

Подав у відставку мер Москви Гаврiїл Попов. За його словами, до такого рішення спричинилося блокування планів приватизації в Москві з боку президента РРФСР та Московської Ради. В таких умовах, наголосив Попов, він не зможе виконати обіцянки, які дав виборцям під час весняної передвиборної кампанії. На думку багатьох оглядачів, відставка московського мера свідчить, що серед прихильників реформ, які спершу підтримували Єльцина, посилюються розбіжності щодо здійснюваної російським президентом економічної політики.

ЧИ ДОМОВЛЯТЬСЯ!

Узгоджувальна комісія, створена за розпорядженням президента Снєгура, почала працювати в Дубоссарах. Головна її мета — зменшити напруженість, яка виникла між Молдовою та Придністровською республікою внаслідок нещодавніх збройних сутичок. Створенню комісії передували переговори між Снєгуром і лідером Придністров'я Смирновим про шляхи припинення протистояння в цьому регіоні. Як повідомляють засоби масової інформації, в роботі комісії мають намір взяти участь спостерігачі від Росії, України, Беларусі, а також представники деяких міжнародних організацій.

СУПЕРЕЧЛИВІ ІНФОРМАЦІЇ

Не вщухають бойові дії в Нагірному Карабасі. Згідно з повідомленням інформаційного агентства Азербайджану, під час прориву блокади азербайджанського села Джаміла загинуло дванадцять чоловік. Серед убитих — вісім вірмен та чотири азербайджанських міліціонери. П'ятьох чоловік поранено. Раніше ТАРС передав, що у згаданій сутичці загинуло двоє азербайджанців і двоє поранено.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
партій і рухів — 441-82-05,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 16 сторінках.

Парламентська хроніка

ДЕ У КИЄВІ ОПЕРНИЙ ТЕАТР?

Денне засідання 13 грудня

запитали в Леся Танюка кілька депутатів, збираючись на ювілейний вечір Грушевського. Мабуть, з часів комсомольської юності кожен з них знав, що «мистецтво належить народові», а ось, де це мистецтво «прописане» в Києві, довелось принагідно дізнатись лише на другому році парламентської роботи.

Це «буденне» запитання — влучна характеристика ставлення держави до культури, яка змушена грати роль сирітки в лицемірній виставі соцреалізму. Відстань між владою й культурою куди більша, ніж дорога від Верховної Ради до оперного театру, і доки вона буде такою, нашому народові не належатиме нічого.

Досі в нашому суспільстві мистецтво фактично не мало законодавчого захисту. Тому так багато працівників культури, громадських організацій, творча інтелігенція з нетерпінням чекають на появу Закону про культуру, проект якого розглядався в першому читанні на денному засіданні 13 грудня. Але напівпорожній сесійний зал ще раз засвідчив: потреби культури і далі не дуже хвилюють наш парламент.

— Гіркий парадокс, — сказав у співдоповіді голова Комісії з питань культури та духовного відродження Лесь Танюк, — в часи тоталітарної системи, коли культура ділилася на два слова: «культ» і «ура» — держава активно її підтримувала пільговими умовами існування, придворними дотаціями, гонорарами й ленінсько-сталінськими преміями. Сьогодні культура занепадає через ігнорування її потреб керівними мужами, які тішать себе ілюзіями: спочатку, мовляв, треба подбати про добробут, економіку, а вже потім, коли станемо трохи багатшими, можна братися й до духовності. То є самовбивча ілюзія: без пріоритетного розвитку культури незалежна національна держава — фікція.

Справді, економічного дива найближчим часом годі сподіватися. Єдине, чим ми можемо сьогодні ствердитися в світі, — це наша культура.

Під час обговорення законопроекту лунало багато запальних, емоційних промов.

Проект за змістом більше відповідає не Закону про культуру, а основам законодавства про цю сферу. Це, швидше, базовий документ, що визначає державно-правову політику щодо культури в цілому. Прийнявши його, можна потім взятися за розробку конкретизованих законодавчих актів про книговидавничу, бібліотечну, архівну, музейну справи, про національне надбання України, історичні пам'ятки, давні національні ремесла.

Наприкінці обговорення депутати проголосували за прийняття законопроекту в першому читанні. Це було одне з наймудріших рішень, що приймалося в залі парламенту.

...Можливо, наступні покоління парламентаріїв знатимуть: якщо театр починається з вішалки, то державна діяльність — з культури, і кожного з них також.

Людмила КОХАНЕЦЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

ПОСТАНОВА
Президії Верховної Ради України
ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ОЛІМПІЙСЬКОМУ РУСІ

Виходячи з Акта про державну незалежність України та волі народу республіки, виявленої на всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року, Президія Верховної Ради України **постановляє:**

1. Підтримати звернення Національного Олімпійського Комітету України про визнання його Міжнародним Олімпійським Комітетом.

2. Доручити Комісії Верховної Ради України у справах молоді (тов. Матвієнко А. С.) разом з Комісією Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження (тов. Танюк Л. С.) підготувати Звернення Верховної Ради України «Про розвиток олімпійського руху на Україні» до Міжнародного Олімпійського Комітету.

3. Вважати за доцільне надіслати в грудні 1991 року до штаб-квартири Міжнародного Олімпійського Комітету офіційну делегацію України для проведення консультаційної зустрічі з питань участі України в міжнародному олімпійському русі.

4. Запропонувати Президентові України Кравчуку Л. М. офіційно запросити відвідати Україну Президента Міжнародного Олімпійського Комітету Хосе Антоніо Самаранча в строки згідно з домовленістю.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
9 грудня 1991 року

ДЗЕРКАЛО СЕЛА

Минулої суботи в столичному Інституті економіки агропромислового виробництва імені Шліхтера відбувся II з'їзд фермерів.

Фермер із Чернігівщини Іван Шейко назвав цей з'їзд «правильним». Як на нас, вніс перелом в його роботу, зробив її конструктивною депутат Іван Заєць. Зокрема, він сказав про цільові кредити, відсоток землі для фермерства, створення фондів підтримки приватників. І насамкінець: «Я вважаю, що договір про співдружність є феноменальною помилкою нашого Президента... Кабінет міністрів підтримує плантаторську систему, чинить опір фермерству і є сьогодні останнім «заповідником комуністичної партії України». Цей виступ можна було б віднести до типово опозиційних, якби не аграрні тези про приватну власність на землю, вільні фермерські зони.

Підсумком з'їзду стало обрання головою асоціації фермерів народного депутата України Миколи Шкарбана. Також було ухвалено звернення з'їзду до Верховної Ради та Кабінету міністрів. Хтось із делегатів назвав його «дзеркалом фермерства». Шкода тільки, що не удостоїли своїми відвідинами з'їзд чиновники ні з Кабінету міністрів, ні з Мінсільгоспу. Чи не тому шановні, заможні люди зібралися на свій з'їзд не в палаці «Україна», а в скромному залі аграрного інституту?

Віктор КОСАРЧУК, Юрій НЕСТЕРЯК, спеціальні кореспонденти «Голосу України».

ІНАКШЕ ПОМРЕ НАУКА

Просимо допомоги

Працівники київських установ, організацій та підприємств Академії наук України глибоко занепокоєні долею Академії наук України.

Ознакою кожної цивілізованої й розвинутої незалежної держави є великий науковий потенціал та високий рівень фундаментальної науки. Постійний і інтенсивний розвиток саме фундаментальної науки і є головним завданням Академії наук України.

Усвідомлюючи загальну необхідність для України впровадження нових доробок фундаментальної науки в господарство республіки і працюючи над цим, ми вважаємо невіглаством ставити розвиток фундаментальної науки в залежність від можливості використати її надбання вже сьогодні. Більше того, таке «споживацьке» ставлення до фундаментальної науки загрожує її майбутньому, а також майбутньому України.

Нині фундаментальна наука в нашій Академії опинилась під серйозною загрозою. Виділених Академії бюджетних коштів явно недостатньо не тільки для розвитку фундаментальної науки, але й навіть для збереження її наукового потенціалу — складової частини національного багатства України.

Ні в одній цивілізованій країні праця кваліфікованого інженера, а тим більше науковця, що працює в науковому закладі, не оплачується нижче від праці робітника на виробництві. Заробітна плата науковця вищої кваліфікації (доктора наук), підготовка якого вимагає таланту та важкої розумової праці протягом десятиліть, тепер складає всього половину заробітної плати водія міського електротранспорту. А що вже казати про молодих науковців.

Все це змушує кваліфікованих працівників та науковців залишати науку і подаватися світ за очі на пошуки засобів для існування.

Таке злиденне становище особливо прикре у зв'язку з тим, що в багатьох галузях науковці Української Академії займають провідні позиції не тільки серед колег у колишньому Союзі, а й серед учених світу. Вони створили ряд принципово нових і перспективних напрямів досліджень, що вже нині дають неабиякі практичні результати, але у зв'язку з проголошенням суверенітету України саме на ці дослідження ледь не повністю припиняється фінансування з центру, куди в той же час запрошуються найвидатніші наші вчені та провідні колективи. Необхідна в цей скрутний момент підтримка фундаментальних досліджень республіканським бюджетом найближчим часом окупиться сторицею для всієї української держави.

У результаті процесів конверсії, розпаду зв'язків між республіками відбулося різке зменшення кількості господарських угод і обсягів їх фінансування. Більше того, через банкрутство замовників конструкторські бюро Академії не одержують гроші навіть за виконані замовлення. В деяких конструкторських бюро проводиться велике скорочення штатів, бо немає грошей не тільки на передбачені урядом України компенсації, а навіть на заробітну плату. В цій ситуації вимоги податкових інспекцій щодо обов'язковості амортизаційних відрахувань ще більше погіршують становище насамперед працівників конструкторських бюро Академії наук України.

Збереження науково-технічного потенціалу прикладної науки Академії конче необхідне, щоб запобігти науково - технічному відставанню суверенної України.

Зберегти науково - технічний потенціал Академії, забезпечити розвиток у ній фундаментальних та прикладних досліджень — майбутнє Української держави і не допустити її занепаду в цей важкий перехідний період може тільки держава за рахунок істотного в 2,5—3 рази збільшення (у порівнянні з 1991 роком) асигнувань з державного бюджету на утримання Академії наук з наступною індексацією цих коштів у зв'язку з процесами інфляції.

Усвідомлюючи скрутне становище України, ми віримо в державну мудрість депутатів Верховної Ради, Кабінету міністрів, у те, що складне питання щодо забезпечення Академії наук України достатнім бюджетним фінансуванням вони зможуть вирішити.

Зі свого боку ми запевняємо весь український народ, що докладемо всіх зусиль, щоб виділені Академії наук кошти були використані найдоцільніше і забезпечили досягнення українською наукою світового рівня.

Працівники інститутів АН України: літератури, ботаніки, зоології, електродинаміки, ядерних досліджень, кібернетики. Всього 296 підписів.

Президія Київського об'єднаного комітету профспілки Академії наук України.

Нотатки небайдужого

ЯК ЗАВЖДИ, МИ ВСІХ ПЕРЕХИТРИЛИ

Думки з приводу ратифікації Угоди про створення співдружності Незалежних Держав

Добрий знайомий, зустрівши мене, спитав:

—І як же ти ставишся до Біловезької угоди?

— Трішки люблю і трішки боюся, — відповів я словами давнього анекдота.

За що ж «люблю»? За те, що Угода про створення Співдружності прямо і недвозначно констатувала медичний факт: Союз РСР наказав довго жити. Авторитетні керівники трьох незалежних держав офіційно визнали те, про що знають усі: багатоголове бюрократичне чудовисько, що живилося кращими представниками людського роду, нарешті сконало.

Якщо бути логічними, то незабаром і його міністерств, і Верховної Ради його, і, зрозуміло, Президента Союзу не стане.

Шкода, звісно, Михайла Горбачова як людину, адже відтепер він буде безробітний. Та хіба ж ми не люди, хіба ми не цінуємо давніх заслуг? Якби він тільки слово сказав — і десь на Дніпрі, хоч би й на любій йому Чернігівщині, дачку затишну всім народом поставимо, пляжик не гірший, ніж у Форосі, організуємо — хай собі після трудів праведних відпочиває. Ні, Михайлові Сергійовичу ми ніякого зла не бажаємо, хоч він на словах і виступав проти незалежності України. Але ж об'єктивно своєю діяльністю дуже тій незалежності посприяв. Так що спасибі йому. І Янаєву спасибі, хоч той теж не сподівався на такий побічний ефект від свого заколоту.

Другий добрий момент: Угода знімає гострі кути, що останнім часом не з нашої вини утворилися у відносинах між Україною та Росією. Здається мені, що ця важлива обставина — інтуїція так підказує — може прислужитися нам під час створення власної національної армії.

Правда, в Угоді мовиться тільки про проблеми, пов'язані із стратегічними збройними силами. Про національні армії Високих Договірних Сторін чомусь немає жодного слова. Надто поважних маємо під цим документом «підписантів», щоб можна було припустити, що про таку «деталь» вони просто забули.

Тепер погляньмо, чи є щось в Угоді про українські гроші. Немає. Зате є про них у Заяві урядів про координацію економічної політики: «...будувати економічні відносини і розрахунки на базі... карбованця. Вводити національні валюти на основі спеціальних угод». Не впевнений, чи зручно нам буде, маючи власну валюту, вести розрахунки «на базі» отого «дерев'яного», якому в базарний день ціна один цент. Не думаю, що мешканця України така «база» надихатиме.

А тепер поцікавимося, що сказано в Угоді про кордони. Це добре, що сторони «визнають і поважають». Але кордон стає кордоном тільки тоді, коли діють прикордонники та митники. А тут гарантують відкритість кордонів. Воно в нормальний час, коли обабіч межі між державами магазини позабивані якими хоч товарами за доступну ціну, на закриття кордону було б непристойно навіть натякати. Але в наших сусідніх державах уже кілька десятиліть поспіль людей тримають у кошмарному експерименті на витривалість без товарів. Хто в цих умовах дасть гарантію, що через відкриті кордони не вивезуть до якоїсь Високої Договірної Сторони не тільки товари, але й самі магазини? На сьогоднішній день такі приклади з життя ми маємо. Нехай їх не буде завтра.

Україна не повинна бути в становищі гороху при дорозі.

Ми, громадяни України, дуже уважно стежили за тим, як парламентарії нашої держави обговорювали цю Угоду. Зізнаюся: мені було соромно за Голову Верховної Ради І. Плюща, який з не відомих для всіх нас причин вирішив не дозволити депутатам висловитися з приводу ратифікації цього доленосного для України документа.

Зате Український парламент ратифікував Угоду першим. Правда, із застереженнями.

Не знаю, як кого, а мене порадувало тільки застереження під третім пунктом, де йдеться про механізм створення на базі угрупувань збройних сил колишнього Союзу РСР власних Збройних Сил.

Чому я так прискіпливо розглядаю Угоду і супутні їй документи? Тільки тому, що, на мою думку, вони якоюсь мірою можуть зашкодити нашій незалежності. Про яку суверенність можна вести мову в країні, що не стереже своїх кордонів і не має власної армії?

Читач заперечить: про національну армію дещо сказано в застереженнях. У тому-то й річ, що застереження наших парламентаріїв принаймні для однієї Високої Договірної Сторони не існують. 11 грудня під час зустрічі Б. Єльцина з М. Горбачовим вирішено: «...про розділ збройних сил мови бути не може». Це рядок з повідомлення інформаційної програми ЦТ.

Як кажуть, приїхали.

Так що підвела мене інтуїція.

Десь на самому початку XX століття Михайло Грушевський написав саркастичну статтю "Самоотверженіє" малоросів", у якій посміявся з однієї національної риси українців, а саме з їхньої великої переконаності в тому, що вони мають неперевершену майстерність хитрувати. Тим часом це звичайна дядьківська помилка.

Одне слово, цього разу ми їх усіх уже вкотре перехитрили.

Борис СИДОРЕНКО.

АТАКА НА «ПРАПОР ЖОВТНЯ»

Спочатку один абзац з газети «Житомирский вісник» за 27 вересня цього року: «Про те, що державний переворот провалився, всім стало зрозуміло вже в другій половині дня 21 серпня. Але, незважаючи на це, малинська районна газета «Прапор Жовтня» друкує документ горезвісного ГКЧП... через три дні після його ліквідації».

Чому?

Коли я зайшов до редактора малинської райгазети Івана Вознюка і запитав його про це, то він сказав мені:

— Це — неправда. Ось підтвердження. — І подав мені газету «Прапор Жовтня» за 22 серпня. Саме в номері за той день і було надруковано «Заяву радянського керівництва», підписану Г. Янаєвим, В. Павловим та О. Баклановим.

Чому ж тоді публікація документів ДКНС (а не ГКЧП. — М. Х.) на сторінках «Прапора Жовтня» розглядалася і гнівно засуджувалася багатьма виступаючими на сесії Малинської районної Ради народних депутатів від 30 серпня цього року? Адже районка не надрукувала жодного виступу на підтримку того справді горезвісного ДКНС. За поясненням я й звернувся до голови Малинського райвиконкому В. Шпаковича. Той сказав:

— Бо люди були дуже ображені публікацією документів ДКНС на сторінках «Прапора Жовтня» в номері за 24 серпня. Нам багато дзвонили з цього приводу, і тому ми були змушені спеціально розглянути питання на сесії...

Після розмови з Василем Івановичем я уважно перечитав усі протоколи згаданої сесії і переконався, що колектив редакції і редактор газети І. Вознюк справді засуджувалися за публікацію матеріалів у газеті «Прапор Жовтня» в номері за 24 серпня. (Мовляв, цим журналісти виявили своє співчуття путчистам). Але ж насправді оті матеріали були надруковані в газеті за 22 серпня, а номер цей підписувався редактором до друку о 16-й годині 21 серпня.

Після детального вивчення цієї дивної історії вималювалася така картина. Коли Г. Янаєв і К° «у зв'язку з неможливістю за станом здоров'я виконання Горбачовим Михайлом Сергійовичем обов'язків Президента СРСР» зробили спробу перевороту в країні, журналісти «Прапора Жовтня» на знак протесту відмовилися друкувати їхню заяву і звернення до радянського народу. Але під тиском районного керівництва, і зокрема начальника Житомирського обласного управління по пресі О. Ремезова, вони все-таки були змушені видати «шедеври» ДКНС у номері за 22 серпня. Без коментарів та без хвалебних відгуків. І все було б гаразд, якби не одна деталь: після провалу путчу в Москві та пасивної поведінки під час тих подій малинського районного керівництва, колектив журналістів вирішив видавати «Прапор Жовтня» як незалежну газету. На той час райком партії вже фактично розпався, і через це єдиним «власником» газети залишилась районна Рада народних депутатів, а точніше — керівництво Малинського райвиконкому. Саме той райвиконком, який за сім минулих років не виділив для редакції жодної квартири, не допоміг жодним карбованцем. Відчувши, що журналісти «Прапора Жовтня» всерйоз вирішили видавати незалежну газету (приміщення редакції викуплене, працюють багато років на госпрозрахунку, папером себе забезпечують, тираж — найбільший серед райгазет області), керівництво Малинського райвиконкому і винесло на сесію 30 серпня «питання про публікацію в газеті «Прапор Жовтня» матеріалів ДКНС». Першим виступив голова райвиконкому В. Шпакович, його гаряче підтримало кілька депутатів. Журналістів «заклеймили» як прихильників заколотників, а І. Вознюка не затвердили на посаді редактора. (Раніше він був затверджений на пленумі райкому партії).

Виходячи з того, що в «Установчому договорі», укладеному 2 жовтня 1990 року, засновниками газети «Прапор Жовтня» виступили Малинський райком КП України і редакція газети, її редактор І. Вознюк після розгрому на районній сесії звернувся до Житомирського обласного управління по пресі з пропозицією зареєструвати засновником газети трудовий колектив редакції. І «Свідоцтво про реєстрацію» цього періодичного видання на журналістський колектив було видано 11 вересня цього року. Підписав його начальник обласного управління О. Ремезов.

Після того, як у світ вийшло два номери незалежного «Прапора Жовтня», ситуація круто змінилася в інший бік. Той же О. Ремезов у своєму розпорядженні № 450 від 17 вересня написав, що «реєстрацію колективу редакції видавцем газети «Прапор Жовтня» вважати недійсною, оскільки не враховано право Малинської районної Ради народних депутатів на видання цієї газети, яка раніше була її засновником спільно з Малинським райкомом партії». А 8 жовтня він же підписав нове "Свідоцтво про реєстрацію" газети «Прапор Жовтня», в якому сказано, що єдиним засновником цього видання є Малинська районна Рада народних депутатів. Без редакції.

— Як буде вирішуватися цей конфлікт? — запитав я наприкінці нашої зустрічі голову Малинського райвиконкому В. Шпаковича.

— Будемо чекати «Закону про пресу», який прийме Верховна Рада України. Почитаємо його — і тоді вирішимо, що робити з колективом редакції. А поки що нехай працюють.

Ну, а чому ж усе-таки була така сильна атака на «Прапор Жовтня»? Тому, що в цій газеті журналісти друкували дуже критичні матеріали як до створення ДКНС, так і після його арешту. («Як ділили автомобілі?» за 11 липня 1991 року. «Товарів немає? Товари є!» за 28 вересня 1991 року та інші). Взявши реальну владу в свої руки після серпневих подій, керівництво Малинського райвиконкому вирішило розігнати редакцію районної газети, щоб вони не заважали «керувати» районом.

Микола ХРІЄНКО,
оглядач «Голосу України».

Малин,
Житомирської області.

«НІЧИЯ» НА ЧИЮ КОРИСТЬ?

Життя Рад

Позачергова сесія Дніпропетровської обласної Ради, яка довго і безуспішно намагалася винести оцінку діям перших керівників Ради та її виконавчого комітету в період 19—21 серпня і завершилася досить несподівано, не прийнявши ніякого рішення, точнісінько так само несподівано і була продовжена. Цього зажадало понад сто депутатів, котрі провели свої збори.

Чимала група з-поміж народних обранців, які добивалися відставки голови Ради М. Задої та його заступника С. Стежка, попросила прямого ефіру на обласному телебаченні. Дізнавшись про це, значно менша за чисельністю група від тих, хто міркує інакше, також прибула на телестудію. Але домовитись про те, щоб вийти разом в ефір не змогли. Тому перші мали годинну передачу, в якій оголосили звернення до трудящих області і досить аргументовано пояснили свою позицію, а другі — менше п'ятнадцяти хвилин, протягом яких, не дивлячись телеглядачам у вічі, більше «лаяли» демократів, ніж розтлумачували власні переконання. За дзвінком з облвиконкому телерадіокомітет мав намір останнім надати прямий ефір ще раз, але депутати... зникли із студії.

А сесія відновила роботу. «Зчепилися» навколо пункту стосовно С. Стежка. Той вийшов на трибуну і усно попросив відставки, оскільки «в таких умовах працювати не може». Голосували таємно. За відставку — 97, проти — 89 депутатів.

Вкотре стало ясно, що сили поділилися приблизно порівну, і марно чекати якогось однозначного рішення.

Не випадково вже й не поверталися до пропозиції про відкликання С. Стежка та до заяви 85 депутатів з вимогою відкликати з посади також голову Ради М. Задою. Навіщо, коли «нічийний» рахунок надто легко спрогнозувати і наявною є криза обласної Ради народних депутатів, яку навряд чи вдасться подолати? Принаймні щойно мала відкритись уже наступна, сьома сесія, на порядку денному якої кілька злободенних питань. Але не відкрилася — не було кворуму.

Нечипір МИКОЛАЄНКО.
Дніпропетровськ.

Телеграфним рядком з Полтави

МОСКВА, ВІДДАЙ СТО ТИСЯЧ

Жебрацьку долю уготував Центр багатьом підприємствам України. Кременчуцький «АвтоКрАЗ» має на інвалютному рахунку сто тисяч доларів, але Москва, де осіли вони, сльозам не вірить і гроші не віддає.

БУДЕ ХРАМ

Переможцями відкритого конкурсу на кращий проект комплексу споруд Покровської церкви стали викладачі інженерно-будівельного інституту Валерій Трегубов та Сергій Шпіка. Храм, меморіальна каплиця та інші будівлі виконані в традиціях української національної архітектури, яку сповідував Василь Кричевський і яка саме на полтавській землі набула неперевершеного втілення у будинку земства, де нині краєзнавчий музей.

МАШО, ЇЖ КАШУ

Три місяці для учнів 1—4 класів у школах Київського району Полтави місцевий комбінат громадського харчування організовує безплатні обіди.

ДОПОМОЖЕМО ЗАКОРДОНУ!

На адресу викладачів медичного стоматологічного інституту Володимира Кравченка та Сергія Мазурика продовжують надходити заяви від іноземних фірм з пропозиціями продати ліцензію на препарат «цидипол» та одноразові шприци. 16 країн світу зацікавились розробками полтавських винахідників, тільки вітчизняні «фірмачі» мовчать.

«КАРАНДАШ» ЖИВЕ У ЛУБНАХ

У першому міжнародному конкурсі-фестивалі, що пройшов у Москві, взяв участь і сімейний дует лубенчан — батько та син Нестеруки. 6-літньому Антошці приз наймолодшого клоуна вручав Юрій Нікулін.

КОПАВ-КОПАВ КРИНИЧЕНЬКУ

Протягом останніх кількох років механізатор одного з козельщинських колгоспів В. уміло освоїв «суміжну» професію — крав із колгоспних комор і викрадене закопував у землю. При «розкопках» міліція виявила кілька бідонів меду і навіть холодильник.

Григорій ГРИНЬ.

Коротко

«ШОКОВА ТЕРАПІЯ» З МАСЛОМ

У магазинах Донецька з'явилось вершкове масло. Бери стільки, скільки душа бажає. І навіть без остогидлої черги. Та не дуже беруть. Викласти 110 карбованців за кілограм не кожний наважиться, не кожний спроможний. Тому більшість донеччан «за інерцією» вистоює в багатогодинних чергах і молить Бога, щоб хоч вони не щезли.

«СХІД».

БІЗНЕС ПОЧИНАЄТЬСЯ З КРАВАТКИ

Перші випускники інституту менеджменту «Львів», створеного професором Віктором Пензеником та його однодумцями, вже готуються до «вільного плавання» в бізнесі. Позаду річне навчання, що завершилось, як і передбачалося програмою, стажуванням на фірмах США. Та чи можливо пересадити щось із капіталістичного ґрунту у соціалістичний, коли взяти до уваги такі величезні дистанції між двома державами? З цим запитанням я звернулась до заступника директора інституту менеджменту Ігоря ЧЕРВАКА.

— Так, ми відстали приблизно на 150 років і нині долаємо фазу первісного капіталізму. Поки що у нас бізнесом займаються самотужки і навмання, і тому він нерідко набуває варварських форм. Та наші стажисти не почували себе на американських фірмах неофітами. Американські бізнесмени були приємно здивовані і компетентністю наших майбутніх менеджерів, і їх знанням англійської мови.

Наші в Америці

Тим, що американські бізнесмени з увагою і повагою поставились до стажування майбутніх менеджерів, великою мірою завдячуємо викладачеві української мови Вейнського університету Вірі Андрушків. Вона очолює в Детройті товариство прихильників Руху. Професори Вейнського університету читали нашим стажистам лекції. Протягом місяця ми жили в українських сім'ях. Українська громада взяла на себе значну частку витрат. Результатом стажування є не тільки знання, а й реальні контракти про створення спільних підприємств. Через політичну нестабільність американські бізнесмени не дуже поспішають вкладати свої капітали в нашу економіку. А для багатьох дрібних фірм саме український ринок є чи не останнім шансом на виживання. Отож, вони підуть на ризик.

А ще львівські менеджери мали змогу пересвідчитися, що справжні ділові американці мало схожі на тих, яких нам показували у вітчизняних фільмах про їхнє «загниваюче життя». Ділова Америка не п'є, не курить, не тиняється знічев'я по барах. Бізнесмени з'являються в офіс не інакше, як у темних костюмах, білих сорочках і при краватці. Вони вважають, що імідж також працює на бізнес, на велику мету.

Нещодавно в інституті менеджменту розпочався новий навчальний рік. Після конкурсного відбору сюди прийшли нові бізнесмени.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львів.

АДВОКАТИ ПРОСЯТЬ ЗАХИСТУ

Згідно з чинним законодавством колегії адвокатів не є господарськими чи комерційними організаціями, вони не мають прибутків і існують за рахунок внесків від заробітної плати членів колегії. Тому на них не може покладатися обов'язок вносити кошти в пенсійний фонд та фонд соціального страхування, як на госпрозрахункові підприємства чи організації.

Безплатні консультації, складання заяв з трудового, пенсійного законодавства становлять один з основних обов'язків членів колегії та виконуються ними на високому професіональному рівні. Додамо сюди повне самозабезпечення й самофінансування за рахунок отриманих коштів, без державних компенсацій та дотацій.

Проте відрахування з адвокатури правляться, як із звичайних підприємницьких організацій, і загальна сума таких відрахувань із заробітної плати вже цього року досягла 66 відсотків, що призвело до розорення колегій адвокатів. А з 1 січня наступного року вона становитиме 104 відсотки, що взагалі абсурдно.

Попередження

Подання Мінфіну, Мінюсту, Ради профспілок України та проект постанови Кабінету міністрів щодо встановлення колегіям адвокатів 7 відсотків відрахувань на держсоцстрах не доповідається Прем'єр-міністрові України вже три місяці.

Росія давно вирішила це питання, встановивши для адвокатів тарифи відрахувань у розмірі 5 відсотків. Адвокати Беларусі страйкують. Адвокатів України також змушують страйкувати з метою захисту своїх прав та прав громадян і організацій, які потребують гарантованої Конституцією юридичної допомоги.

Збори представників колегій адвокатів України, які відбулися в Києві 3 грудня 1991 року, від імені 26 колегій адвокатів, у яких працюють шість тисяч кваліфікованих юристів, звернулися до Верховної Ради, Президента Л. Кравчука, Прем'єр-міністра України В. Фокіна з проханням зупинити фінансове банкрутство колегій і припинити їх руйнування.

Збори прийняли постанову про утворення Всеукраїнського страйкового комітету колегій адвокатів України.

У зв'язку з тим, що справедливі вимоги не вирішуються більш ніж рік, адвокати України змушені йти на крайній захід і заявляють про проведення всеукраїнського страйку з 18 грудня цього року.

**За дорученням страйккому — голова Київської міськколегії адвокатів
Владислав КАЛЬНИЙ.**
Київ.

КАРАУЛ! СТРАЙКУВАТИМЕ МІЛІЦІЯ

Страйкували вже судді, медики, вчителі. Останніми не витримали міліціонери. Створений нещодавно комітет соціального та правового захисту працівників Київської міліції звернувся до Верховної Ради України, Президента з вимогою розв'язати цілу низку проблем, серед яких:

— підвищення зарплати, оскільки у працівників української міліції вона найнижча порівняно з іншими державами колишнього СРСР;

— забезпечення нормальним житлом. Повноцінні квартири отримує за 25 років служби лише невелика кількість рядових співробітників. Через це кожний третій міліціонер розлучений;

— перегляд Закону про міліцію України, оскільки лише один його пункт реально працює — про використання зброї;

Знак біди

— забезпечення теплим службовим одягом: форму не видають, працівники ходять у чому прийдеться, а із взуття видають лише туфлі;

— оплата за чинним законодавством нічних змін, святкових, а також за роботу понад нормативи;

— забезпечення необхідними засобами зв'язку, транспорту і необхідної кількості палива до нього, засобами спецзахисту. Італійські бронежилети, які надійшли для екіпіровки особового складу, легко пробиваються всіма видами вогнепальної зброї і навіть ножем. Ця та інші причини призводять до того, що лише 10 відсотків працівників допрацьовують до пенсійного віку;

— скорочення управлінського апарату на 50 відсотків — він з'їдає половину бюджету правоохоронних органів; розпуск колегії МВС України за непотрібністю, відставка керівників МВС, які скомпрометували себе під час серпневого путчу.

У випадку застосування репресивних заходів до членів комітету столична міліція залишає за собою право розпочати безстроковий страйк. Ті, хто довів міліцію до такого жалюгідного стану, вважають члени комітету, повинні піти з посад. А для обговорення проблем міліції 23 грудня заплановано провести мітинг о 10-й годині ранку біля Верховної Ради.

Власна інформація «ГУ».

Реалії

ОБМІН ПО-КИЇВСЬКИ

Минулого тижня Київський міськвиконком усунув з посади головного архітектора міста М. Жарикова, не порадившись ні з відповідною депутатською комісією, ні з архітекторською громадськістю. Тому містобудівельна рада запротестувала: це, мовляв, зведення рахунків з Жариковим, противником вузьковідомчих інтересів. Приміром, міськрада хоче разом з американцями перебудувати «Палє-Рояль», що на Бессарабці, під бізнес-центр, а Жариков натомість пропонує громадсько-торговий центр. Або: міськрада, хоче продати, скажімо, будинок на Староноводницькій компанії «Крейн», а Жариков вважає, що тут потрібніший торгово-побутовий комплекс. І т. д. Тобто, те, що турбує Жарикова (зелені насадження, історична зона, реконструкція вокзалу, проблеми метробудування), не турбує міськраду. В неї свої плани, які часто не збігаються з поглядами головного архітектора.

Замінити незручного Жарикова — просто. Але чи не простіше було б міськраді замінити оцей незручний для її планів Київ?

Замінити, так би мовити, «мать городов» на «родину-мать» — і все було б гладенько, як Арка дружби, що була поставлена, до речі, ще до приходу Жарикова на посаду головного архітектора.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Усьо чотко!

АТИ-БАТИ, АВТОМАТИ

Їхали солдати, і в них, як годиться, були автомати. Зупинилися солдати в районному центрі Сарата, та замість того, щоб належно охороняти ешелон, для чого й були поставлені, визнали за краще знайомитися з місцевими жителями та пити горілку. Хмільна компанія, з якою здибалася варта, не тільки пригостила військових спиртним, а й обеззброїла. Зникли чотири автомати Калашникова і немалий боєзапас.

Нещодавно жителі села Маразліївка Білгород-Дністровського району 22-річний О. Аруштов та 18-річний Р. Кожушко одержали вирок: першого позбавили волі на сім років, другого — на шість років і три місяці. На суді військові виступали в ролі свідків і потерпілих. Правда, потерпіли вони до суду і по своїй відомчій лінії.

Ати-бати, є солдати. Та чи всім з них можна довірити автомати?

Георгій ЧОРНОМОРЕЦЬ.
Одеська область.

ПАРЛ…

У обласній … тво краю зу… пою депут… парламенту, … міжнародних … стежила за … їнського та … рендумів і в… дента. Від… важлива кам… проведена на… кратичних за… відності з мі… мами за вис…

Нескінчен… станції, на ж… просвітки. Д… ни, бензин … тишся. Нем… принципі ви… диться вмит…

— Якби … було б тако… лям роз'їж… вони набир…

Мико… Укрдер…

Я спитала… зину в Київ…

— Крім … не одержу… він, у свою… грудні бул… але 2,5 мі… їдуть як …

А що бу… сія не віді… забезпечує…

Так, кор… навіть твоє…

Київ.

...ЕС ...З КРАВАТКИ

тали в нашу економіку. А для багатьох дрібних фірм саме український ринок є чи не останнім шансом на виживання. Отож, вони підуть на ризик.

А ще львівські менеджери мали змогу пересвідчитися, що справжні ділові американці мало схожі на тих, яких нам показували у вітчизняних фільмах про їхнє «загниваюче життя». Ділова Америка не п'є, не курить, не тиняється знічев'я по барах. Бізнесмени з'являються в офіс не інакше, як у темних костюмах, білих сорочках і при краватці. Вони вважають, що імідж також працює на бізнес, на велику мету.

Нещодавно в інституті менеджменту розпочався новий навчальний рік. Після конкурсного відбору сюди прийшли нові бізнесмени.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львів.

...КАТИ ...ЗАХИСТУ

Збори представників колегій адвокатів України, які відбулися в Києві 3 грудня 1991 року, від імені 26 колегій адвокатів, в яких працює шість тисяч кваліфікованих юристів, звернулися до Верховної Ради, Президента Л. Кравчука, Прем'єр-міністра України В. Фокіна з проханням зупинити фінансове банкрутство колегій і припинити їх руйнування.

Збори прийняли постанову про утворення Всеукраїнського страйкового комітету колегій адвокатів України.

У зв'язку з тим, що справедливі вимоги не вирішуються більш ніж рік, адвокати України змушені йти на крайній захід і заявляють про проведення всеукраїнського страйку з 18 грудня цього року.

За дорученням страйккому — голова Київської міськколегії адвокатів
Владислав КАЛЬНИЙ.
Київ.

...АУЛ! ...ИМЕ МІЛІЦІЯ

відсотків працівників допрацьовують до пенсійного віку;

— скорочення управлінського апарату на 50 відсотків — він з'їдає половину бюджету правоохоронних органів; розпуск колегії МВС України за непотрібністю, відставка керівників МВС, які скомпрометували себе під час серпневого путчу.

У випадку застосування репресивних заходів до членів комітету столична міліція залишає за собою право розпочати безстроковий страйк. Ті, хто довів — міліцію до такого жалюгідного стану, вважають члени комітету, повинні піти з посад. А для обговорення проблем міліції 23 грудня заплановано провести мітинг о 10-й годині ранку біля Верховної Ради.

Власна інформація «ГУ».

Реалії

ОБМІН ПО-КИЇВСЬКИ

Минулого тижня Київський міськвиконком усунув з посади головного архітектора міста М. Жарикова, не порадившись ні з відповідною депутатською комісією, ні з архітекторською громадськістю. Тому містобудівельна рада запротестувала: це, мовляв, зведення рахунків з Жариковим, противником вузьковідомчих інтересів. Приміром, міськрада хоче разом з американцями перебудувати «Пале-Рояль», що на Бессарабці, під бізнес-центр, а Жариков натомість пропонує громадсько-торговий центр. Або: міськрада, хоче продати, скажімо, будинок на Староводницькій компанії «Крейн», а Жариков вважає, що тут потрібніший торгово-побутовий комплекс. І т. д. Тобто, те, що турбує Жарикова (зелені насадження, історична зона, реконструкція вокзалу, проблеми метробудування), не турбує міськраду. В неї свої плани, які часто не збігаються з поглядами головного архітектора.

Замінити незручного Жарикова — просто. Але чи не простіше було б міськраді замінити оцей незручний для її планів Київ?

Замінити, так би мовити, «мать городов» на «родину-мать» — і все було б гладенько, як Аркадія дружби, що була поставлена, до речі, ще до приходу Жарикова на посаду головного архітектора.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Усьо чоткі!

АТИ-БАТИ, АВТОМАТИ

Їхали солдати, і в них, як годиться, були автомати. Зупинилися солдати в районному центрі Сарата, та замість того, щоб належно охороняти ешелон, для чого й були поставлені, визнали за краще знайомитися з місцевими жителями та пити горілку. Хмільна компанія, з якою здибалася варта, не тільки пригостила військових спиртним, а й обеззброїла. Зникли чотири автомати Калашникова і немалий боєзапас.

Нещодавно жителі села Маразліївка Білгород-Дністровського району 22-річний О. Арушгов та 18-річний Р. Кожушко одержали вирок: першого позбавили волі на сім років, другого — на шість років і три місяці. На суді військові виступали в ролі свідків і потерпілих. Правда, потерпіли вони до суду і по своїй відомчій лінії.

Ати-бати, є солдати. Та чи всім з них можна довірити автомати?

Георгій ЧОРНОМОРЕЦЬ.
Одеська область.

Життя Рад

ДОПОМОГА ПАРЛАМЕНТАРІЇВ УГОРЩИНИ

У обласній Раді керівництво краю зустрілось з групою депутатів угорського парламенту, яка у складі міжнародних спостерігачів стежила за ходом Всеукраїнського та обласного референдумів і виборами Президента. Відзначено, що ця важлива кампанія в регіоні проведена на широких демократичних засадах у відповідності з міжнародними нормами за високою активністю і відповідальністю громадян.

Розглянуто також низку проблем у зв'язку з можливим наданням Закарпаттю статусу вільної економічної зони. Гості з Угорщини пообіцяли порушити питання про створення міжпарламентської депутатської групи з питання надання області конкретної допомоги у становленні в новій іпостасі.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород.

Факт і коментар

НЕ К...ЛИВАЮТЬ...

Нескінченні валки автомобілів до будь-якої автозаправочної станції, на жаль, звична нині картина. Щоправда, інколи бувають просвітки. Днями на АЗС-26, що на Лівобережжі столиці України, бензин наливали. Було пожвавлення. А наступного дня — затишшя. Нема. Микола Псарьов, начальник АЗС, сказав, що в принципі виділяють по 10—12 тисяч літрів на день. Звісно, розходиться вмить.

— Якби поменше набирали в каністри про запас, ажіотажу не було б такого. Та я взагалі заборонив би тепер автомотолюбителям роз'їжджати — «швидким допомогам» бракує пального... А вони набирають.

Мико... Новиков, засту...к начальника обласного управління Укрдер...мнафтопродук...був ще песимістичнішим.

Я спитала його про найближчу перспективу з постачанням бензину в Київ і область.

— Крім надії, нема нічого. Більше ніж тиждень жодного літра не одержуємо з Кременчуцького нафтопереробного заводу. А він, у свою чергу, не одержує відповідних поставок з Росії. У грудні було заплановано на республіку 5,9 мільйона тонн нафти, але 2,5 мільйона Росія зняла. Залишилося 60 відсотків. Та й ті йдуть як попало. Бєларусь також не виконує наші замовлення.

А що буде в січні, важко сказати. Поки що ні Бєларусь, ні Росія не відізвалися. Загалом же наше держзамовлення на нафту забезпечується на 50 відсотків. От з цього й будемо виходити.

Так, королевою бензоколонки нині важко себе відчути, якщо навіть твоє прізвище —

Людмила КОРОЛЬ.
Київ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПОВЕРТАЙСЯ...

Пам'ять

Сумом обізвалась у серцях жителів села Оксанине Уманського району звістка про перенесення праху уродженця їхнього села, двічі Героя Радянського Союзу, генерала армії І. Черняхівського. Вона надійшла одночасно з повідомленням про те, що на Ново-Дівичому цвинтарі в Москві вже відбулося його перепоховання, а пам'ятник йому вирішено перенести з Вільнюса до Воронежа, який він захищав у роки війни.

На сході села колишні фронтовики, їхні діти й онуки говорили про подію, що защемила болісними думами. Чому прах славного сина українського народу повинен покоїтися на ... ці сусідньої д... рідній землі? ... ронення здійс... ким поспіхом ... лення про це... роя? Чому пр... ники незалеж... Вирішили не ... сфери нови... відносин, що... між республік...

Після того, ... уманчан приб... облвиконком ... данні підтрим... про перевезе... І. Черняхівсь... ківщину. Го...

Преса під пресом

ПІД НЕБОМ...

Просто неба може опинитися найближчими днями колектив харцизької газети «Родина», якій цієї осені виповнилось 55 років.

Багато років редакція газети орендувала приміщення в Харцизького сталедротовоканатного заводу, яке ж своїми силами відремонтувала, привела до ладу. Формально строк оренди закінчується через п'ять років, але адміністрація підприємства запропонувала газетярам звільнити приміщення. Ультиматум директора заводу С. Ко... ровайного пар... однієї з найс... Донеччини ... «Социалистич... Які ж прич... пардонного ст... чан до журн... лективу, чис... газети? Для ... міново звільн... ня? Виявляєт... місцевого вид... лос», яке до ... вих подій бул... цизького міс... щедро фінанс... дотепер) заво...

ГРОШІ Н...

У Новгородківському районі на Кіровоградщині з'являються ініціативні групи по створенню Фонду пожертвувань громадян на друкування українських грошей.

Щоб прискорити цей процес, люди готові внести свої кошти, щоб держава скоріше підготувалася до введення нової вал... що пропозиці... ці підтрима... справді клопо... мами Україн... помогти.

Добре було... на Рада звер... це починання... відкрити р...

Уперше

Ще не так давно дорога на предківщину була закритою відомому канадському політичному і громадському діячеві Миколі Целестину Суховерському. Віце-прем'єр Української Народної Республіки у вигнанні вважався потенційним зовнішнім ворогом колишнього СРСР. І лише тепер давній подвижник, справжній патріот України одержав можливість навідатись на Буковину.

У Р...

Запросила ... тання курсу ... міки вчена ра... держуніверсит... Федькович. ... занять час Ми... кий активно ... товкою до ... референдуму, ... місцевому ра... телебаченню, ... буковинцями ... лах краю.

Базарний день

ПОКУПЦІ З АКЦЕ...

За минулий тиждень ціни на харківських ринках зросли вдвічі. Кілька днів тому їх ще можна було вважати пристойними: яловичина коштувала 15 карбованців за кілограм, відбірна свинина — 20—25, сало коштувало стільки ж. А з 3 грудня яловичина сягнула вже 50 карбованців за кілограм, сало «підскочило» до такого ж рівня.

Причому, якщо раніше продавці дякували за покупку, а могли і збавити ціну, то нині до кожного з них — черга. Що трапилося, навіть адміністрація ринків пояснити не може. Однак усі помітили, що покупці раптом «заакали» з московським акцентом. За прогнозам... дей, з наступ... ще на 20—3... Ми...

*

А ось які ... кореспондент... центральному... ка 13 грудн...
250 карбова... 100, м'ясо (... вичина) — ... цибуля — 5... — 12, качан... помідори — ... — 50, карто... кої якості) — ... на головка) ... — 15—20, ... штука) — 1... — 21.80.

ГОЛОС України

Життя Рад

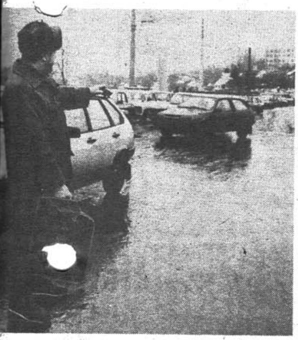
...ОПОМОГА ...ЕНТАРІЇВ УГОРЩИНИ

...і керівниц... ...ось з гру... ...угорського ... у складі ...постерігачів ...м Всеукра... ...ного рефе... ...ами Прези... ...но, що ця ... в регіоні ...оких демо... ... у відпо... ...дними нор... ...активністю і відповідальністю громадян.

Розглянуто також низку проблем у зв'язку з можливим наданням Закарпаттю статусу вільної економічної зони. Гості з Угорщини пообіцяли порушити питання про створення міжпарламентської депутатської групи з питання надання області конкретної допомоги у становленні в новій іпостасі.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород.

Факт і коментар

К...ЛИВАЮТЬ...

...и автомобілів до будь-якої автозаправочної ...вична нині картина. Щоправда, інколи бувають ...на АЗС-26, що на Лівобережжі столиці Украї...ни. Було пожвавлення. А наступного дня — за...кола Псарьов, начальник АЗС, сказав, що в ... по 10—12 тисяч літрів на день. Звісно, розхо...

...е набирали в каністри про запас, ажіотажу не ...я взагалі заборонив би тепер автомотолюбите... — «швидким допомогам» бракує пального... А

..., засту...ик начальника обласного управління ...продук... був ще песимістичнішим.

...про найближчу перспективу з постачанням бен...ть.

...ема нічого. Більше ніж тиждень жодного літра ...Кременчуцького нафтопереробного заводу. А ..., не одержує відповідних поставок з Росії. У ...новано на республіку 5,9 мільйона тонн нафти, ...Росія зняла. Залишилося 60 відсотків. Та й ті ...Беларусь також не виконує наші замовлення.

...ні, важко сказати. Поки що ні Беларусь, ні Ро... . Загалом же наше держзамовлення на нафту ...50 відсотків. От з цього й будемо виходити.

...бензоколонки нині важко себе відчути, якщо ...ще —

Людмила КОРОЛЬ.

Фото Сергія **КОВАЛЬЧУКА.**

Пам'ять

ПОВЕРТАЙСЯ ДОДОМУ, СИНУ

Сумом обізвалась у серцях жителів села Оксанине Уманського району звістка про перенесення праху уродженця їхнього села, двічі Героя Радянського Союзу, генерала армії І. Черняхівського. Вона надійшла одночасно з повідомленням про те, що на Ново-Дівичому цвинтарі в Москві вже відбулося його перепоховання, а пам'ятник йому вирішено перенести з Вільнюса до Воронежа, який він захищав у роки війни.

На сході села колишні фронтовики, їхні діти й онуки говорили про подію, що защеміла болісними думами. Чому прах славного сина українського народу повинен покоїтися на цвинтарі столиці сусідньої держави, а не в рідній землі? Чому перезахоронення здійснювалося з таким поспіхом, без повідомлення про це земляків героя? Чому промовчали керівники незалежної України? Вирішили не псувати атмосфери нових політичних відносин, що народжуються між республіками?

Після того, як делегація уманчан прибула до Черкас, облвиконком на своєму засіданні підтримав клопотання про перевезення пам'ятника І. Черняхівського на батьківщину. Голова обласної Ради К. Ястреб зв'язався по телефону з головою Воронезького облвиконкому, представником Президента Росії В. Калашниковим і дійшов з ним згоди — пам'ятник герові повинен стояти на Черкащині. Підтримав клопотання і Голова Верховної Ради України І. Плющ, доручивши депутатам врегулювати питання на міждержавному рівні.

Делегація села Оксанине та навколишніх сіл Уманського району вирушила до Москви, щоб вклонитися могилі І. Черняхівського, покласти грудочку рідної землі.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Преса під пресом

ПІД НЕБОМ... «РОДИНА»

Просто неба може опинитися найближчими днями колектив харцизької газети «Родина», якій цієї осені виповнилось 55 років.

Багато років редакція газети орендувала приміщення в Харцизького сталедротовоканатного заводу, яке ж своїми силами відремонтувала, привела до ладу. Формально строк оренди закінчується через п'ять років, але адміністрація підприємства запропонувала газетярам звільнити приміщення. Ультиматум директора заводу С. Коровайного паралізував роботу однієї з найстаріших газет Донеччини (колишня назва «Социалистическая Родина»).

Які ж причини такого безпардонного ставлення заводчан до журналістського колективу, численних читачів газети? Для кого ж так терміново звільняють приміщення? Виявляється, для іншого місцевого видання «Наш голос», яке до відомих серпневих подій було органом Харцизького міськкому партії і щедро фінансувалось (як і дотепер) заводом. Що й казати, непривабливу роль взяв на себе директор С. Коровайний — зіштовхнути лобами місцевих журналістів.

У цій ситуації, за словами редактора опальної газети Ю. Халангота, дивну позицію спостерігача зайняла Харцизька міськрада, і особисто її голова С. Третьяков, адже депутатський корпус є одним із засновників газети і його прямий обов'язок захищати її.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецька область.

Пропозиція

ГРОШІ НА... ГРОШІ

У Новгородківському районі на Кіровоградщині з'являються ініціативні групи по створенню Фонду пожертвувань громадян на друкування українських грошей.

Щоб прискорити цей процес, люди готові внести свої кошти, щоб держава скоріше підготувалася до введення нової валюти. Віриться, що пропозицію новгородківців підтримають усі, хто справді клопочеться проблемами України і прагне їй допомогти.

Добре було б, щоб Верховна Рада звернула увагу на це починання й дозволила відкрити рахунок фонду «Українські гроші». Якщо всі ми сказали «так» незалежності, то треба зробити все залежне від нас для процвітання рідної землі.

Катерина КОВАЛЬЧУК, власний кореспондент газети «Народне слово».
Новгородка
Кіровоградської області.

Уперше

У РІДНІМ КРАЇ

Ще не так давно дорога на предківщину була закритою відомому канадському політичному і громадському діячеві Миколі Целестину Суховерському. Віце-прем'єр Української Народної Республіки у вигнанні вважався потенційним зовнішнім ворогом колишнього СРСР. І лише тепер давній подвижник, справжній патріот України одержав можливість навідатись на Буковину.

Запросила його для читання курсу лекцій з економіки вчена рада Чернівецького держуніверситету імені Юрія Федьковича. У вільний від занять час Микола Суховерський активно займався підготовкою до всеукраїнського референдуму, виступав по місцевому радіомовленню й телебаченню, зустрічався з буковинцями в містах і селах краю.

Перед від'їздом до Канади шанованого гостя запросив до мерії голова міської Ради народних депутатів Віктор Павлюк, щоб вручити йому диплом та стрічку Почесного громадянина Чернівців.

Цього почесного звання житель зарубіжжя удостоївся вперше.

Василь БАБУХ.
Чернівці.

Базарний день

ПОКУПЦІ З АКЦЕНТОМ

За минулий тиждень ціни на харківських ринках зросли вдвічі. Кілька днів тому їх ще можна було вважати пристойними: яловичина коштувала 15 карбованців за кілограм, відбірна свинина — 20—25, сало коштувало стільки ж. А з 3 грудня яловичина сягнула вже 50 карбованців за кілограм, сало «підскочило» до такого ж рівня.

Причому, якщо раніше продавці дякували за покупку, а могли і збавити ціну, то нині до кожного з них — черга. Що трапилося, навіть адміністрація ринків пояснити не може. Однак усі помітили, що покупці раптом «заакали» з московським акцентом. За прогнозами знаючих людей, з наступного тижня ціни на м'ясопродукти виростуть ще на 20—30 відсотків.

Микола КОСИЙ.

* * *

А ось які ціни зафіксовані кореспондентом «Сходу» на центральному ринку Донецька 13 грудня: індичка — 250 карбованців, курка — 100, м'ясо (свинина та яловичина) — 40, сало — 35, цибуля — 5, зелена цибуля — 12, качан капусти — 10, помідори — 25—30, огірки — 50, картопля (дуже низької якості) — 4, часник (одна головка) — 3.50, яблука — 15—20, лимони (одна штука) — 10, пляшка оцту — 21.80.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Інцидент

ТО БУВ БАРТЕР

У Запорізькому аеропорту стався інцидент. Працівники міліції затримали виліт трьох транспортних літаків, супроводжуваних особами кавказької національності. У літаках були горілка, цукор, макаронні вироби тощо.

— Ніякої мафіозної групи,— пояснив голова облвиконкому Володимир Дем'янов. — Яка ж мафія, коли про все відомо владі? То була бартерна угода. Ми одержали будівельну техніку за продукти. Але, якщо стільки ажіотажу, то я дав команду припинити подібні операції.

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запоріжжя.

Кримінальна хроніка

ВИБУХ У СУДІ: МАФІЯ ПОМИЛИЛАСЯ!

У ніч на 10 грудня в будинку республіканського суду в центрі Сімферополя стався сильний вибух. В медучилищі навпроти повилітало скло з вікон. Ведеться розслідування. Є один свідок, який бачив трьох невідомих, що розбивали вікна. Слідча бригада знайшла в цокольному поверсі будови, де розміщений офіс кооперативу «Сейлем», вибуховий пристрій, який чомусь не спрацював. Одна з версій того, що сталося, поєднує в ланцюжок події, які ознаменували собою війну кооператорів з рекетом і яка триває з жовтня.

А тим часом у центрі міста Саки невідомими підпалено районний суд. При цьому злочинці використовували пальну рідину (скоріше за все бензин)...

Юрій КУЛИКОВ.
Кримська АРСР.

ПОГОДА

17 грудня в північно-східній частині, 18 грудня у західних областях місцями невеликі опади. На решті територ її без опадів. Вітер західний та північно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура вдень 0—6 тепла, вночі від 2 тепла до 4 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні без опадів. Вітер західний та північно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 0—5 градусів тепла.

Чергова по випуску новин Людмила БАРАНЕВИЧ.
Тел. 441-86-20

СКОРІШЕ Б ВИРОСТИ З ПЕЛЮШОК

НОТАТКИ З І З'ЇЗДУ КОНГРЕСУ ДІЛОВИХ КІЛ УКРАЇНИ

Нас врятують не революції, а бізнес. Ця думка не раз висловлювалась на І з'їзді Конгресу ділових кіл України (КДКУ), що відбувся в Одесі.

У БІЗНЕСМЕНИ Б Я ПІШОВ...

Хай лише, як у відомому вірші відомого поета, мене навчать? Так, і навчать — не раз наголошували делегати з'їзду. Але ж хто, де? Держава, її структури із цим не поспішають. Тому члени Конгресу пристали до думки: маємо, самонавчаючись, самовдосконалюючись, шукати підприємницькі таланти в народі, прилучати їх до бізнесу, всіляко сприяти розкриттю їхніх здібностей і захищати їх. За нас цього ніхто не зробить.

Нині в складі КДКУ — а до нього увійшли Спілка орендарів та підприємців України, Селянська спілка, Республіканське акціонерне товариство «Українська біржа», ряд спільних підприємств, асоціацій, орендних та кооперативних підприємств, банків, бірж, представників малого бізнесу — десь близько тисячі юридичних осіб. Багато це чи мало? З огляду на масштаби України — мало.

Так, не всі підприємці стали членами Конгресу, та все ж їх, за деякими даними, серед громадян нашої держави набереться десь два відсотки. А щоб ринок заявив про себе на повний голос, мало б бути принаймні втроє більше. Те, що український бізнес ще не виріс з пелюшок, засвідчив, власне, і склад І з'їзду КДКУ: на нього прибули 73 делегати лише з 14 областей України. Коли врахувати, що добра третина — кияни, а з більшості регіонів делегатів було по одному-два або не було й жодного, то вже з цього видно: ряди підприємців ще надто рідкі, а їх поповнення — завдання архіважливе.

Хоч бізнесменами, відомо, не народжуються — ними стають, та чимало делегатів з'їзду, як-от технічний директор акціонерного товариства «Персональний комп'ютер» В. Григор'єв, директор Київського філіалу радянсько-люксембурзького СП «Юереділ» В. Співаковський та й доповідач — голова Конгресу В. Бабич, не обминули й... новонароджених. Чого варта, скажімо, пропозиція про термінове спорудження на кошти бізнесменів фабрики білизни для пологових будинків. Що це, новий вид популізму — «підприємницький»? Виступаючі не приховували: так, нам треба всіляко завойовувати авторитет серед широких верств населення. Та це лише один бік медалі. Другий — на ділі піклуватися про майбутнє українського бізнесу, навіть досить віддалене. «Ми повинні протягом 20 років виховати нове покоління, яке буде здатне органічно сприйняти підприємництво як свою кровну справу»,— казав той же В. Григор'єв. А В. Співаковський повідомив: їхнє СП відкрило в Києві приватну школу для обдарованих дітей, куди на кожного учня щомісяця інвестується по 1200 карбованців (держава для звичайних шкіл виділяє лише 28). Звідти мають виходити ділові люди. Надто, скажете, далека перспектива? Так. Але ж це засвідчує, погодьтеся, що новоявлені бізнесмени не живуть лише днем сьогоднішнім, що вони мислять державними масштабами.

Є перспектива й ближча. Розробляються програми навчання бізнесу нинішніх старшокласників — їх ось-ось буде запропоновано (через міністерство, зрозуміло) школам. Для зовсім дорослих створюється незалежний Український університет підприємництва. Слід чекати, що через місяць-другий він почне працювати. Підтримку знайшла ідея відкриття на місцях бізнес-клубів, що стали б осередками спілкування, навчання, пропаганди, реклами й інформації.

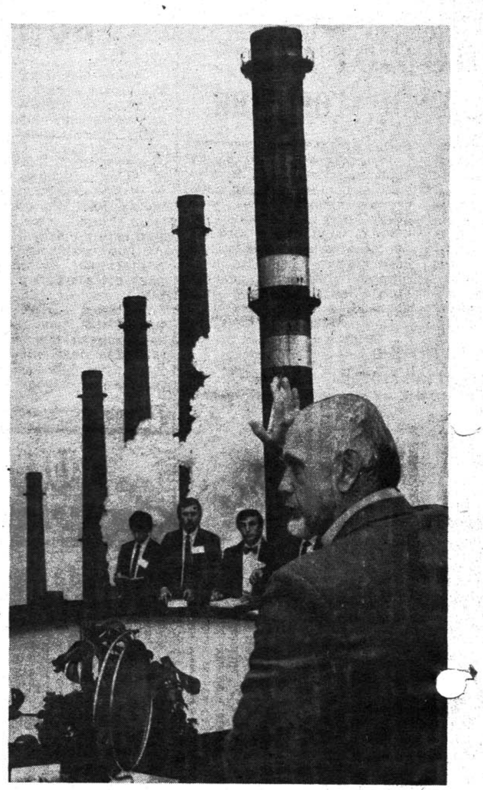
До речі, слабка поінформованість ділових кіл істотно гальмує підприємництво. А тому готовність Академії технологічних наук спільно з КДКУ всього за кілька місяців розгорнути на Україні широку інформаційну мережу, оснащену комп'ютерними каналами, про що повідомив академік В. Петров, було зустрінуто більш ніж схвально. Підтримали й ідею проведення кампанії, схожої з тією, що проводилася в США під девізом «американська мрія», завдання якої — переконати, що кожен, хто серйозно займеться бізнесом, може досягти успіху...

ЧИ Ж ПО САВЦІ СВИТКА?

Суть, звісно, не просто в кількості юридичних осіб, статус яких визначається поняттям «бізнесмен». Маємо ще засвоїти: більше не будь-яких, а багатих підприємців — заможніші держава, її народ. Отож головне — яке місце відведено бізнесменам в економіці. Як на сьогодні, то поки що вкрай вузьке та мульке. А щоб стало воно визначальним (тільки за цієї умови можна розвивати економіку на ринкових засадах), потрібно «небагато» — роздержавити, приватизувати левову частку того, що досі вважалося «загальнонародним».

Делегати з'їзду і так і сяк приміряли на себе, на своїх колег усі ті, так би мовити, свитки роздержавлення й приватизації, що їх скроїли останнім часом економічна та громадська думка. Беззастережно відкинули концепцію викупу всього того, що приватизується, на вільному ринку шляхом проведення аукціонів, торгів. Бо це, на думку делегатів з'їзду В. Хмільовського, Т. Єгорової, І. Гермаківського, В. Крапівіна, В. Слабоспицького, призведе, з одного боку, до того, що майном заволодіють і ті, хто нажив капітал нечесним шляхом, а з другого, — до дальшого зубожіння основної маси суспільства, його розколу, протистояння й, борони Боже, серйозних соціальних потрясінь.

Привабливою, на перший погляд, є, говорили учасники дебатів, концепція, що передбачає створення усім членам суспільства рівних стартових умов переходу до підприємництва через роздачу їм приватизаційних сертифікатів. Але ж те, що одержано задарма, тут же заперечували, ніколи не цінується. І суцільна зрівнялівка працьовитих і лайдаків, старих і малих, тих, що мають хист до бізнесу, і таких, що ним обділені, заради «поголовного благоденства» тільки розтягне термін переходу до ринку. Бо ж далеко не у всіх новоявлених власників превалюватимуть мотиви підприємницької діяльності: уміння й бажання наполегливо працювати на одержання дедалі зростаючого прибутку й водночас вести активну інвестиційну політику. Отож, таки доведеться зайнятися «селекцією» справжніх бізнесменів, та тільки час дії ринкових механізмів зміститься на пізніше.

Тому-то, зійшлася на думці більшість з'їзду, найоптимальнішим був би шлях розвитку підприємництва на засадах орендних відносин з наступним викупом власності трудовими колективами, використанням різноманітних форм господарювання та залученням уже наявного й народжуваного підприємницького капіталу. Така приватизація — теж в інтересах народу. Бо, по-перше, власниками стають майже всі працездатні члени суспільства, вони порівняно швидше одержать свої справді вагомі дивіденди. По-друге, прискорене становлення ринкових відносин, підприємництва дасть можливість через оподаткування скоріше підвести й життєвий рівень тих, хто формально не включається в бізнес чи не здатний конкурувати з основними виробниками (пенсіонерів, дітей, інвалідів), щедріше субсидіювати освіту, науку, культуру. Довір, мовляв, ризикни, державо, і побачиш, що по Савці свитка.

Якій з концепцій віддасть перевагу Верховна Рада України при розробці конкретних законів? Цього, мабуть, сьогодні не скаже ніхто. Хотілося б, звичайно, щоб було знайдено «золоту середину», враховано найширші інтереси. Однак уже тепер можна стверджувати: невдоволені все одно будуть. Бо підприємництво, ринок передбачають і нерівність у благах, і конкуренцію, і безробіття.

ЗАКОН — НЕ ДИШЛО

— Сьогодні я міг би постачити на Україну найнеобхідніших товарів на мільйони доларів,— казав на з'їзді КДКУ президент «Контрактового дому» (І[illegible]) Б. Маркевич.— Та я везу їх до Росії, Грузії, Молдови...

Пробачмо бізнесмену незвичне для нас самовпевнене «я міг би», «я везу», залишимо саму суть. Чому везе він ті товари не нам, а в інші республіки? Бо, пояснив Борис Володимирович, там я знаходжу більше розуміння, а тамтешні податкові системи до нас, бізнесменів, значно лояльніші.

Самі ж ми у тому й винні, казали його колеги. Бо надто мляво ще беремо участь у законотворчості, не пропонуємо альтернативних проектів, не домагаємось врахування наших думок, пропозицій. А потреба в цьому ве-

БУВАЛЬЩИНА ПРО

ПРОФЕСІОНАЛИ кажуть, що великий бізнес бере початок, передусім, з великої фантазії і творчої інтуїції. Принаймні комерційна діяльність голови правління Західно-Українського акціонерного банку Олександра Дзюбенка починалася півтора року тому саме з фантазії. Відразу підняв планку так високо, що майбутні партнери, керівники підприємств, до яких він звернувся, сміялися: «Тримай підпис, Сашко, але з того нічого не вийде». Вони не знали тоді, що у свідомості вчорашнього заступника голови одного з львівських райвиконкомів стався переворот.

Отож Олександр Дзюбенко зібрав підписи на відповідних документах, колесо комерційної фортуни покотилося. Куди? До роздержавлення підприємств, приватизації, нових форм комерційної діяльності. І фортуна, і підприємницька фантазія, і розрахунок «працювали» в одній супрязі. І ось результат: Західно-Український комерційний банк має намір стати акціонерним товариством і нині успішно реалізує свої акції серед населення. Після закінчення передплати банк матиме 50-мільйонний статутний фонд, а власники акцій, які вклали свої «дерев'яні» гроші у великий бізнес, одержуватимуть близько 15 відсотків дивідендів. Окрім того, за підрахунками банку, продажні ціни акцій повинні зрости в кілька разів. Отже, кошти акціонерів будуть захищені від інфляції.

— Це одна з перших спроб такого акціонування на Україні,— пояснив при зустрічі Олександр Дзюбенко.— Лише за три дні у Львові продано акцій на півтора мільйона карбованців. Для великих справ потрібні великі гроші. Розраховуємо, передусім, на гроші від населення, бо підприємства коштів не мають. Можна було б звернутися до потужних московських банків і позичити оці 50 мільйонів, та ми не хочемо їх брати. Треба будувати свою державу.

Приводом для зустрічі з Олександром Дзюбенком стали численні дзвінки в корпункт «Голосу України». Львів'яни цікавилися, чи варто купувати акції, чи вигідно, чи їх, бува, не ошукають спритні бізнесмени. Треба сказати, що разом з народженням нової комерційної структури на світ народилися і легенди та бувальщини про «мільйонерів», які, мовляв, можуть купити всіх і все: владу, партії, рухи і т. д. і т. п. Злет надто стрімкий. Не обійшлося, мабуть, без партійних коштів. Тому розмову я почала з «провокаційного» запитання про те, чим пахнуть гроші новоствореного банку. Олександр Дзюбенко утримався від коментарів щодо можливостей банку купи-

личезна. Бо, по-перше, багатьох законодавчих актів, які регулювали б відносини підприємців з державою, гарантували б правовий захист бізнесу, на Україні ще немає. По-друге, ті, що є, нерідко нагадують оте дишло, яке куди повернеш — туди й вийшло.

— Маємо ж немало випадків, зокрема, й у місті, де проводимо нині свій з'їзд,— з гіркотою констатував перший віце-президент Спілки орендарів і підприємців України В. Хмільовський,— коли підприємство працює вже як орендне, акціонерне або й зовсім викуплене, уклало відповідні угоди, контракти, а колишній власник раптом вирішує, що він, відпускаючи людей «на волю», у чомусь продешевив. І в будь-який спосіб прагне скасувати свої ж попередні рішення. Протистояння, з'ясування відносин затягується на місяці й роки.

Киваючи в бік Одеси, виступаючий, безперечно, мав на увазі історію з тутешнім акціонерним торговельним об'єднанням «Пасаж», відносинами якого з Жовтневим райвиконкомом міста Спілка змушена займатися ось уже не один місяць. Виконком, скасувавши свої рішення про реєстрацію об'єднання, хоче примусити його колектив усе починати заново, з «нуля». Той, природно, не погоджується. Застосовуються «санкції» з участю міліції — продавців не допускають у магазини, приміщення опечатують. Акціонери влаштовують мітинги протесту, розклеюють «викривальні» листівки. Конфлікт розглядають прокурори, народні суди, держарбітри. І кінця-краю цьому не видно. Яке вже тут підприємництво, який бізнес?

Отакий парадокс: взявши нібито курс на вільне підприємництво, на ринкові відносини, держава в особі її владних структур весь час вставляє палиці в колеса бізнесу.

Прогресивних законів хтось сторонній, хто не побував у «шкурі» підприємця, не розробить. Тому й вирішено було значно інтенсифікувати співробітництво з депутатами, комісіями Верховної Ради, урядом України з метою впливу на соціально-економічну політику. Передбачено й конкретні невідкладні кроки. Як ось такі:

— раді КДКУ домагатися від Верховної Ради внесення поправки до чинної Конституції України, що закріплювала б поняття приватної власності як невід'ємного права громадян, яке перебуває під захистом закону;

— підготувати проекти концепцій сприяння розвиткові підприємницької діяльності й закону про податки з юридичних осіб — суб'єктів такої діяльності та внести їх на розгляд Верховної Ради;

— створити раду з підприємництва при Кабінеті міністрів України;

— сформувати з участю уряду міжвідомчу координаційну раду з правового забезпечення підприємницької діяльності.

— Не зайвим було б,— додав до всього того представник фірми «Енергополь Україна» А. Масловський,— формувати нам своє, так би мовити, лобі у Верховній Раді, її комісіях, у місцевих Радах народних депутатів.

Радянські бізнесмени стануть політиками?

ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ — КАТЕГОРІЯ МІЖНАРОДНА

Вельми прикру й повчальну історію розповів учасникам з'їзду КДКУ Генеральний консул Індії в Одесі А. Сарма. Десь з рік тому одне з деревообробних підприємств України (іноземець, виявляючи делікатність, не назвав його) запропонувало консульству знайти партнера, з яким можна було б налагодити спільне виробництво паркету як для внутрішніх потреб, так і на експорт в ту ж Індію. Є, мовляв, сировина, є виробничі площі, потрібна лише валюта, щоб впровадити найсучасніші технології. Оскільки на таку продукцію в Індії великий попит, консульство відгукнулося. Проконсультувалося при цьому у відповідному українському міністерстві, де теж одержало гарантії. Невдовзі свою готовність співробітничати виявило близько сотні індійських фірм. Визначили серед них, так би мовити, найгіднішу. Та коли спеціалісти фірми налаштували валізи, щоб їхати укладати контракт, керівництво українського підприємства раптом... передумало. У них, бачте, щось із запасами сировини негаразд.

— Засвідчивши свою необов'язковість навіть перед одним іноземним бізнесменом,— резюмував А. Сарма,— ви ризикуєте втратити сотні й сотні потенційних партнерів. Адже підприємці спілкуються.

Україні ще тільки належить прокладати свій власний «зовнішньоекономічний коридор», до цього, як відомо, ключі від його дверей тримали у Москві. То кому ж і добирати тепер ключі власні, як не бізнесменам? Враховуючи, очевидно, саме це, в роботі з'їзду КДКУ взяли участь представники не тільки Індії, а й Японії, Китаю, Італії, Німеччини. А також ділових кіл Росії, Узбекистану — з республіками колишнього СРСР теж маємо налагоджувати зв'язки на нових засадах.

Не скажеш, що наші новоявлені бізнесмени не торують шляхів за кордон. Але ж, говорилося на з'їзді, часто-густо такі поїздки мають характер більше туристичний, ніж діловий, що вкрай негативно позначається на підприємницьких контактах. А чого варті наші пошуки за рубежем якнайдешевших товарів? Дешеве — воно й погане, підказували українським бізнесменам іноземці. Спробуйте укладати контракти на добротні товари, хай і дорожчі. Вони теж знайдуть у вас попит, а імідж українського підприємництва відразу зросте.

Непросто знайти у нас оптимальних партнерів для створення, скажімо, спільних підприємств і зарубіжним бізнесменам. Немає навіть найпростішого — загальнодоступних списків відповідних підприємств, їх керівників. Чому б тому ж КДКУ терміново не видати своєрідний довідник «Хто є хто» серед бізнесменів України? Чималі надії іноземці покладають на спеціальні економічні зони — вони, безперечно, можуть стати отими «віконцями», через які буде вимуровано й «зовнішньоекономічний коридор». Та проекти СЕЗ нині пропонуються, на жаль, не бізнесменами, а органами місцевої влади. То вони й господарюватимуть там? Треба швидше знаходити тут спільні інтереси, точки докладання підприємницьких сил. Як ось роблять це, скажімо, госпрозрахункове підприємство «Закарпатінвест» та акціонерне товариство «Українська біржа». Вони створюють на станції Чоп виробничо-торговельне підприємство, яке вестиме безмитну торгівлю й стане тим першим осередком, звідки розширюватиметься в Закарпатті вільна економічна зона.

Своєрідний «полігон» для розширення контактів з інофірмами, повідомив президент асоціації «Інтерпрогрес» С. Тюмшин, є під Києвом, у селищі Українка, де вже створено непогану науково-технічну базу. Планується спорудити міжнародний бізнес-центр у Києві. Почали діяти кілька СП в Одесі, Львові, Донецьку, в деяких інших містах. Але ж то справді лише малі «віконця». А пора б виходити на широку дорогу міжнародного бізнесу, інтегруватися в європейський, світовий економічний простір.

А до співробітництва з бізнесменами інших республік колишнього СРСР, що стали самостійними державами, перший серйозний крок, здається, уже зроблено: на з'їзді про все було домовлено, а через кілька днів у Києві підписано угоду між Конгресами ділових кіл України й Росії. Тепер би скоріше підкріпити її конкретними справами. А за бізнесменами, слід сподіватися, підуть і політики. Бо ж відомо: бізнес, ринок не визнають кордонів. І не випадково з'їзд КДКУ у зверненні до підприємців, громадськості України підкреслив, що він твердо стоїть на такій платформі: «Державна незалежність плюс широке економічне співробітництво».

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

МІЛЬЙОНЕРІВ

ти всіх і все (комерційна таємниця?!), та мені здалося, що ця версія його не засмутила. Скоріше навпаки.

— Партійних коштів у нас немає. Це вже з'ясовано п'ятьма перевірками, які ми пережили. Без потужних банківських структур роздержавлення не буде. Нині я глибоко переконаний в тім, що треба формувати підприємців, власників. Саме вони врятують націю від зубожіння. Подумайте: триває акціонування на 50 мільйонів карбованців. Та ще 40 відсотків акцій буде продано за валюту, на що вже є відповідні домовленості. Яку ж відповідальність особисто я беру на себе? Будемо купувати нерухомість, розробляємо програму по завезенню з-за кордону товарів широкого вжитку на 10 мільйонів карбованців. Ламатимемо монополію державної торгівлі й розвиватимемо комерційну. Упродовж року ми створили три філії банку, страхову компанію, брокерську фірму «Галицькі цінні папери», лізингову фірму, стали співзасновниками 23 підприємств.

Серед інших комерційних банків Західно-Український вирізняється стрімкими темпами зростання капіталу. Він займається зовнішньоекономічною діяльністю, має валютні рахунки. Отож, львівські банкіри і не бояться прогоріти. А щодо акціонерів, то їм обирати. Як на мене, то на порозі гіперінфляції рядовому громадянинові втрачати, окрім ілюзій, нічого...

Оксана КАЛАКУРЧІ.
Львів.

ЧИМ ДАЛІ В ЛІС...

За листом читачів

«Дачна лихоманка» не обминула старовинного селища Чаплі, що на околиці Дніпропетровська. Сталося це буденно. Одного божого дня на крайній вулиці з'явився бульдозер і заходився вирівнювати окрасець вигону, давно, між іншим, засадженого лісом. А потім неподалік спинилася автомашина, з якої вивантажили кілька тисяч штук дефіцитної білої цегли.

— Що це таке? — збіглися спантеличені мешканці селища.

— Тут буде містечко-сад,— хвацько «пожартували» хлопці-вантажники.— Яке ваше діло? Ну, дачі виростуть, хіба не ясно?

— Постійте, не спішіть,— загукали жителі Чаплів.— З якої речі порядкуєте, не спитавши нас, нашої громадської ради самоврядування? Ви ж не в пустелю забрели, а туди, де живуть люди...

Чаплі, давнє, колись степове «за Дніпром», село, останні два десятки років потерпає від «утисків» з усіх боків. Від Дніпра його безцеремонно «заштовхала» теплоелектростанція зі своїм придніпровським мікрорайоном, зі степу — загрозливо переповнені нагромаджувачі відходів цієї електростанції, а також ще й гранітний кар'єр. Чи не єдина «віддушина» — рукотворний лісовий масив. Нині Чаплі адміністративно підпорядковані Самарському району Дніпропетровська, хоч на їхній території — радгосп імені Леніна, відтак землі... Дніпропетровського сільського району. Зрештою, у нас і не таке можливе: як з'ясувалося, лісовий масив не належить і радгоспу — це володіння Любимівського лісництва. Чаплі втратили майбутнє — не могли розбудовуватися. Немає вільної землі — і квит.

— Я четвертий в своєму роду, хто побудувався власним подвір'ям у Чаплях,— розповідає Володимир Козуб. — А ось п'ятому поколінню, моєму сину, тут місця не знайшлося. Як не просив, плану під обійстя не дали. Довелося зводити хату аж у сусідній Любимівці...

То як не зрозуміти обурення Володимира Миколайовича, інших його односільчан, якщо чаплинцям справді будуватися забороняли, а «дачникам» тепер — можна? «Ми вважаємо, що дії і рішення Дніпропетровської райради, яка це дозволила, потурають ще й хижацькому нищенню лісу»,— сказано у висновках загальної сходки жителів селища. Сходка, до речі, угледіла порушення відразу кількох законів — про землю, про ліс, про екологію і про місцеве самоврядування.

Мене запросили уже на повторну сходку, коли сюди прибули голова Самарської районної Ради Юрій Трипілець, землевпорядники з сільського району і області Володимир Шаптала та Володимир Фененко, а також представники Рибальського гранкар'єру і малого підприємства «Агро», яким і наділили майже десять гектарів під садово-городницьке товариство. І мешканці Чаплів мали рацію: будувати дачі майже в городах сільчан, впритул з селищем — це занадто. «Що не в новину — це правда. Не знаю, як де, а на Дніпропетровщині, ніби навмисне, отак з викликом, з порушенням законів набудували уже чимало — або на берегах річок, або в лісових масивах, попередньо вирубавши чи «прорідивши» їх, або у селянських городах, відтинаючи присадибні ділянки... Це красномовно свідчить про місцеву владу, але дачне свавілля триває. У Чаплях на сходці ж люди вирішили однозначно: досить заходити далі в ліс, коли «рубаються дрова».

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровська область.

Коли верстався номер, прийшло нове повідомлення від нашого власного кореспондента:

У Чаплях знову завирували події. Потенційні «дачники» наперекір здоровому глузду ладні розпочинати забудову лісу, і голова Дніпропетровської (сільської) районної Ради Микола Дробот «послав подалі» не їх, а чаплинців на чолі з депутатом Валентиною Мовчан. Порадив під бульдозер більше не кидатися і сказав, що на письмове послання колеги, голови Самарської районної Ради Юрія Трипольця відповідати не збирається...

Думка з приводу

Леонід НАМЦ, директор Калуського експериментального заводу будівельних машин, що на Івано-Франківщині:

Кожна співдружність, якщо вона не зазіхає на рівноправність і суверенність тих, хто її підписав, — уже є вигода. Отож, я за ту Співдружність Незалежних Держав, яка не народить нового центру, нового диктату. Звичайно, це певний ризик, але той, хто хоч трохи розуміється на нашій економіці, — буде за якнайшвидше налагодження міжреспубліканських економічних зв'язків. Наш завод, який виготовляє дефіцитні будівельні крани, задихається від недопоставок комплектуючих деталей московським заводом «Динамо», Нижньотагільським металургійним комбінатом, Гусь-Хрустальним заводом, хоч і маємо з ними договори, наряди, ліміти. Але кому поскаржишся?

Разом з тим, це не означає, що потрібна якась надбудова, яка б нас розсудила, бо така надбудова може вирости в новий центр. Нехай Фокін після підписання Угоди питає з російського глави уряду, чи навпаки. Це буде якийсь вихід. До речі, ми знайшли тимчасовий вихід — отримуємо дещо з комплектуючих із Дніпропетровська і виконуємо договірні умови. Але в цьому разі наші крани важчають, отже, стають менш конкурентоспроможними.

Виникає інше запитання: а чи не можна без Угоди укласти договори між підприємствами, як це робиться в цивілізованому світі на ринку? Але ж у тому й заковика, що ринкових відносин поки що у нас немає. До системи «я—тобі гроші, ти — мені товар» ще далеко.

Експрес-новини

Держсекретар США Бейкер зустрівся з радянським президентом Горбачовим і президентом РРФСР Єльциним. Під час бесід обговорювалися проблеми ядерної безпеки, гуманітарної допомоги і ходу демократичних реформ, а також питання щодо визнання Сполученими Штатами незалежності Росії та інших республік.

* * *

Республіка Молдова не має достатньої юридичної компетенції для укладення Угоди з Беларуссю, Росією і Україною про Співдружність Незалежних Держав. З такою заявою виступила в п'ятницю румунська асоціація «За Бессарабію і Буковину», текст якої розповсюдило агентство Ромпрес, на думку членів цієї націоналістичної організації, єдина законна сторона, якій належить право вирішувати такі питання — це Румунія. Прихильники асоціації також підкреслили, що будь-які зобов'язання Республіки Молдова перед СНД вони оголосять недійсними.

* * *

Президент Сполучених Штатів Буш заявив про свою незгоду з планом Німеччини визнати незалежність Словенії і Хорватії. Становище в Югославії не визначене, а США хотіли б бачити там мирну еволюцію, підкреслив американський президент. Раніше Федеральний канцлер Німеччини Коль повідомив, що його уряд визнає обидві югославські республіки до 25 грудня.

Учора в Брюсселі зустрілися міністри закордонних справ країн Європейського співтовариства з метою, зокрема, обговорити питання щодо визнання Словенії і Хорватії.

* * *

Генеральна Асамблея ООН планує розглянути проект резолюції, яка анулює рішення, прийняте у 1975 році, що ототожнює сіонізм із расизмом. У разі ухвалення представленого проекту попередню резолюцію буде скасовано.

* * *

Шість кандидатів у президенти США від демократичної партії провели перший із семи запланованих раундів теледебатів. Під час своїх виступів кандидати звинуватили нинішнього президента у відсутності в нього політичного курсу, спрямованого на поліпшення економічної ситуації в країні. Губернатор штату Арканзас Клінтон вважається сьогодні найсильнішим кандидатом у суперники Буша.

* * *

Президенти Чехо-Словаччини і Єгипту Гавел і Мубарак розпочали переговори в Каїрі. Обговорюватиметься мирний процес на Близькому Сході і двосторонні відносини. Поїздка Гавела означає пожвавлення зв'язків з арабськими країнами і збільшення чехо-словацького експорту в Єгипет і сусідні держави, заявив дипломатичний радник Гавела Вондра.

* * *

Завершується шестиденний візит до Індії голови держради Китаю Лі Пена. КНР розвиватиме двосторонні зв'язки з незалежними республіками колишнього СРСР, заявив Лі Пен у ході візиту. Втім, будь-які відносини з колишніми складовими частинами Радянського Союзу налагоджуватимуться у відповідності з китайською політикою невтручання у внутрішні справи інших країн, підкреслив він.

ПРАВО НА ХРЕСТ

Чи бути цвинтарям вермахту на Україні?

Солдатські могили... Це німі свідки людських трагедій, народного горя і демонської сили зловісних політиків. Розкидані по всьому світу, ці страшні символи історії застерігають від нових лихоліть. І право на хрест має кожний солдат, якої б національності він не був, бо тільки тоді ми, християни, можемо бути проповідниками миру для нащадків. А нині цвинтарі солдатів та військовополонених інших країн, які загинули на Україні — розвалені, розкопані або й просто знищені... На могили, до своїх рідних, які загинули за кордоном, їздять наші співвітчизники і бачать, як дбайливо там ставляться до святих острівців пам'яті. А що ж ми? Чи гідно нам забувати свій людський обов'язок і залишатися серед руїн власної совісті?

Наша газета вже зверталася до цієї теми («ГУ» № 27, № 181). Повертаючись до надрукованого і зважаючи на великий громадський інтерес, ми попросили прокоментувати це болюче питання народних депутатів України.

Мертвим і живим

Олександр БАНДУРКА:

Я вважаю, що це нагальна проблема. Час повинен нас примирити. Французи кажуть: у нас нема вічних ворогів і вічних друзів — у нас є вічні інтереси. Нині наші інтереси в тому, щоб жити в мирі, дружбі і злагоді з усіма країнами. Думаю, що це питання треба вирішувати. Я — начальник управління внутрішніх справ і тому доводиться займатися тими варварами, які розкопують могили на занедбаних кладовищах. І якби там був якийсь меморіал чи пам'ятна дошка, то, може, совість цих людей заговорила б і не дозволила вчинити страшну справу. Я думаю, що це потрібно вирішувати на державному рівні і якомога швидше. Кабінет міністрів має прийняти постанову і доручити це питання відповідним міністерствам.

Станіслав ГУРЕНКО:

Наскільки мені відомо, німецькі цвинтарі були зруйновані одразу після війни. І нині дуже важко встановити місця поховань. Більше того, я знаю приклади в Донбасі, коли від цвинтарів майже нічого не залишилось. До речі, у центрі Донецька є парк Горького, на місці якого колись був госпіталь німецьких солдатів. Я пережив війну, тут, в окупації. Думаю, що треба підтримати справу впорядкування німецьких могил. Але хочу зауважити, що особливо на півдні та сході України фронт два роки переміщався у смузі двох кілометрів, кількість загиблих була дуже велика, тому практично виконати такий обсяг роботи буде важко.

Лариса СКОРИК:

Ми, ще коли займалися створенням організації захисту історичного середовища, поклали собі за обов'язок порушити питання відновлення, впорядкування, відродження та пошанування традицій некрополів усіх, хто б не був. Бо народи не винні у тому, що правителі розв'язують війни. І дуже важливо, щоб люди навчилися шанувати поховання не тільки свої, але й чужі, і навіть могили ворогів. Але ж біда, що ми й наші цвинтарі не шануємо...

У війнах винні правителі, а не солдати, яких гнали воювати і які загинули. Так, вони на той час були людьми ворожого табору. Але з точки зору гуманності догляд за могилами навіть своїх ворогів, це вияв цивілізованості, культури народу. Всі ми колись перейдемо на той світ, і ніхто не знає, де будуть наші могили...

Олександр БАРАБАШ:

Це все якось має бути полюдськи. Я знаю, що у Німеччині доглядають за могилами наших людей. Багато ж поховань на Україні не збереглося, і це трагедія. Мені здається, що вирішення такої проблеми сприятиме порозумінню з Німеччиною. Ця робота веде нас до загального примирення.

Генріх АЛТУНЯН:

У нас усе було зганьблено. По тому, який вигляд мають кладовища, можна судити, що то за країна. Ви порушили надзвичайно важливе питання. У мене був товариш, російський поет Віктор Накипєлов, у якого є вірш «Кладовище переможених». У ньому йдеться про те, що біля місця, де жив Віктор, був госпіталь для німецьких полонених і вони там помирали як мухи. Більшість цих могил зруйновано. Ми ще не доросли до цивілізованого рівня. Наприклад, в Іспанії поряд лежать комуністи і прибічники Франко. І гірко про це говорити, бо нещодавно був членом державної комісії у справі розстріляних під Харковом поляків. Нам нині потрібно зробити якесь місце з пам'ятним знаком і поставитися до могил усіх солдатів з великою повагою.

Вадим ГЕТЬМАН:

Думаю, що повинна бути з цього приводу міжурядова угода. Тут існує моральний бік справи, бо у Німеччині поховані сотні тисяч наших солдатів. На мою думку, німецькі могили повинні бути приведені до порядку, адже ми — люди, і не можемо проходити повз ці цвинтарі, не звертаючи уваги на те, що там теж лежать люди. Хоча вони прийшли із загарбницькою метою, але час мусить згладити ті болючі рани. Я часто буваю у Німеччині і хочу сказати, що ставлення до наших людей, до України дуже привітне. Тому ми цю проблему повинні вирішити цивілізовано.

Степан ХМАРА:

На Україні завжди давали спокій мертвим. Але за 70 років пройшла широка руйнація у психології, духовності, культурі. Ми про захоронення німецьких солдатів дуже мало знаємо, тому можемо спорудити якийсь символічний знак. Я за те, щоб зробити такий гуманний крок, бо до цього треба завжди ставитися однозначно: цвинтарі у цивілізованому суспільстві не мають бути знищені.

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ:

Ще будучи головою львівського «Меморіалу», я висунув ідею про створення на полі якоїсь великої битви між нашими і німецькими військами пам'ятника всім воїнам, які загинули у другій світовій війні. З цього приводу я навіть мав вечір у театрі імені Заньковецької, і всі кошти пішли на спорудження такого пам'ятника. Я відкрив рахунок, і є гроші для створення такого знака. Коли я мав розмову з головою німецького бундестагу, а також Генеральним консулом ФРН у Києві, вони погодилися з моєю пропозицією.

Україна повинна бути ініціатором створення пам'ятника загиблим у другій світовій війні, бо ми не зможемо відновити багатьох могил німців, які полягли. У нас розвивалася ненависть до німців. Безперечно, вони були окупантами і знищили у нас багато людей. Але і війна є війна, вона торкається всіх країн, і могили там ніхто не знищує. Тільки вирішивши цю проблему, ми будемо мати лице перед Німеччиною і іншими державами.

P. S. Просимо всіх, кому відомі місця німецьких поховань на Україні, повідомити до редакції, і це сприятиме справі перемир'я над могилами, — у час, коли наша республіка прямує до стану цивілізованих європейських країн.

Тарас ПЕТРІВ.

Інформ-шоу

НЕ ЛІЗЬ ПОПЕРЕД БАТЬКА...

Жертвою власної чуйності вважає себе 28-річний австралієць на ім'я Джимо. Він звинувачується у «надмірному завзятті під час статевого акту, що призвело до передчасної загибелі партнерші».

Усі нещастя молодого ловеласа розпочалися того безталанного дня, коли 53-річна дружина хазяїна будинку, де він мешкав, пожалілася йому на «недостачу чоловічої ласки». Джимо стверджує, що не міг відмовити пані в допомозі, і пояснює свої подальші дії «не негідним бажанням, а виключно жалем». Через годину після того, як вони залишилися вдвох у спальні пані Абени, інші мешканці почули страшні крики Джимо. Забігши до кімнати, вони застали нещасного парубка, який стояв у спідній білизні поряд з помираючою коханкою.

Згідно з медичною експертизою, покійниця страждала гострою формою гіпертонії і «скоріш за все померла через несподівану зупинку серця».

Поліцейські впевнені, що на Джимо чекає суворе покарання. Вони зайнялися пошуками статті кримінального кодексу, під яку можливо було б підігнати незвичайну «пригоду». А нещасному тепер залишилося чекати суду, щоб дізнатися про вирок: припинення справи і свобода або життя в неволі і слава Казанови. Втім, більше від тюремного ув'язнення Джимо боїться майбутнього з'ясування стосунків з власною дружиною.

ЯПОНСЬКИЙ... «СЕКА»

Сучасний «седан» моделі «Сека» на типовій європейській вулиці XX століття, біля нього парочка, яка смакує наперед пікнік на лоні природи. Цю рекламу, що з'явилася на сторінках одного австралійського видання, можна було б вважати банальною, якби не одна специфічна деталь: і він, і вона — щасливі власники нового автомобіля — чоловічої статі.

КОРЕЙСЬКІ «ТИМУРІВЦІ»

Великий вождь корейського народу Кім Ір Сен в одній із своїх вікопомних праць написав, що в організаціях Союзу соціалістичної трудової молоді Кореї і школах слід посилювати роботу по вихованню підростаючого покоління з тим, щоб воно любило залізницю і свідомо додержувало порядку на транспорті.

Цінну вказівку відразу ж було прийнято до відома. Так, одна із шкіл повіту Чжоу взяла шефство над залізничниками та у вигляді конкретної допомоги виготовила для них кілька тисяч віників, швабр та інших «виробів підтримки», засіяла квітами кілька ділянок уздовж полотна. Було також організовано «Загін любителів залізниці» і спеціальну художньо-пропагандистську бригаду для роботи в трудових колективах.

На думку вчителів, завдяки такій діяльності серед учнів підвищується успішність у навчанні, зростає почуття патріотизму і, крім усього іншого, вірність та повага до президента Кім Ір Сена та його сина — правонаступника Кім Чен Іра.

ПОДИВИТИСЬ В ОЧІ...

Дід їсть з дерев'яного корита, а внук тим часом теше чорний оцупок. «Що робиш?» — питає тато. «Та вам коритце, коли постарієте, будете з нього їсти...».

...А в очі дивитись страшно. Хтось може сказати, що це його не стосується, що з ним такого не може трапитися. Дай Боже! Хтось думає, що їх, отаких нещасних, скривджених, зовсім небагато. Але все більше і більше пенсіонерів ночують на наших вокзалах, просять милостиню. Кожен день для них — це важка і принизлива боротьба за існування.

Україна стала незалежною. Але щось не видно святкових маніфестацій, бурхливих виявів всенародної радості. Не до парадів, коли на нас дивляться такі безмежно самотні очі. Як вони чекали сьогоднішнього Закону про пенсії, як сподівались, що може хоч трохи стане легше. Хай справдяться їхні надії! Але ніякий закон не зробить серце великим, а людей — добрими і милосердними.

Наталя ДЗЮБЕНКО.

Фото Валерія ІНЮТІНА.

Закон України
ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Цей Закон відповідно до Конституції України гарантує всім непрацездатним громадянам України право на матеріальне забезпечення за рахунок суспільних фондів споживання шляхом надання трудових і соціальних пенсій.

Закон спрямований на те, щоб повніше враховувалася суспільнокорисна праця як джерело зростання добробуту народу і кожної людини, встановлює єдність умов і норм пенсійного забезпечення робітників, членів колгоспів та інших категорій трудящих.

Закон гарантує соціальну захищеність пенсіонерів шляхом встановлення пенсій на рівні, орієнтованому на прожитковий мінімум, а також регулярного перегляду їх розмірів у зв'язку із збільшенням розміру мінімального споживчого бюджету і підвищенням ефективності економіки республіки.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Право громадян України на державне пенсійне забезпечення

Громадяни України мають право на державне пенсійне забезпечення за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника та в інших випадках, передбачених цим Законом.

Іноземні громадяни та особи без громадянства, які проживають в Україні, мають право на пенсію нарівні з громадянами України на умовах, передбачених законодавством або міждержавними угодами.

Пенсійне забезпечення громадян України, що проживають за її межами, провадиться на основі договорів (угод) з іншими державами.

У тих випадках, коли договорами (угодами) між Україною та іншими державами передбачені інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила, встановлені цими договорами (угодами).

Стаття 2. Види державних пенсій

За цим Законом призначаються:

а) трудові пенсії:
за віком;
по інвалідності;
в разі втрати годувальника;
за вислугу років;
б) соціальні пенсії.

Стаття 3. Особи, які мають право на трудову пенсію

Право на трудову пенсію мають особи, зайняті суспільно корисною працею, при додержанні інших умов, передбачених цим Законом:

а) особи, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, кооперативах, незалежно від використовуваних форм власності та господарювання, або є членами колгоспів та інших кооперативів*, — за умови сплати підприємствами та організаціями страхових внесків до Пенсійного фонду України;

б) особи, які займаються підприємницькою діяльністю, заснованою на особистій власності фізичної особи та виключно її праці, — за умови сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України;

в) члени творчих спілок, а також інші творчі працівники, які не є членами таких спілок, — за умови сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України;

г) інші особи, які підлягають державному соціальному страхуванню;

д) працівники воєнізованих формувань, які не підлягають державному соціальному страхуванню, особи начальницького і рядового складу фельд'єгерської служби Міністерства зв'язку України;

е) вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти;

є) особи, які стали інвалідами у зв'язку з виконанням державних чи громадських обов'язків або у зв'язку з виконанням дій по рятуванню людського життя, охороні державної, колективної та індивідуальної власності, а також по охороні правопорядку;

ж) особи, які здійснюють догляд за інвалідом I групи або дитиною-інвалідом віком до 16 років, а також за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду;

з) члени сімей осіб, вказаних у цій статті, і пенсіонерів з числа цих осіб — у разі втрати годувальника.

Стаття 4. Пенсійне забезпечення військовослужбовців та їх сімей

Умови, норми та порядок пенсійного забезпечення військовослужбовців, а також осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та членів їх сімей встановлюються Законом України про пенсійне забезпечення військовослужбовців. Їм надається також право на одержання пенсій на підставах, передбачених цим Законом, незалежно від місця проходження військової служби. При цьому всі види грошового забезпечення військовослужбовців, а також осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ враховуються нарівні із заробітною платою робітників і службовців.

Стаття 5. Особи, які мають право на соціальну пенсію

Право на соціальну пенсію мають усі непрацездатні громадяни на умовах, що визначаються цим Законом.

Стаття 6. Право вибору пенсії

Особам, які мають одночасно право на різні державні пенсії, призначається одна пенсія за їх вибором, за винятком пенсій інвалідам внаслідок поранення, контузії або каліцтва, що їх вони дістали при захисті Батьківщини чи при виконанні інших обов'язків військової служби, або внаслідок захворювання, зв'язаного з перебуванням на фронті чи з виконанням інтернаціонального обов'язку.

Стаття 7. Звернення за призначенням пенсії

Звернення за призначенням пенсії може здійснюватися у будь-який час після виникнення права на пенсію.

При цьому пенсії за віком і по інвалідності призначаються незалежно від того, припинено роботу на час звернення за пенсією чи вона продовжується. Пенсії за вислугу років призначаються при залишенні роботи, яка дає право на цю пенсію.

Стаття 8. Кошти на виплату пенсій. Звільнення пенсій від податків

Виплата пенсій здійснюється з Пенсійного фонду України. Пенсійний фонд України є самостійною фінансово-банківською системою, не входить до складу державного бюджету України, формується за рахунок коштів, що відраховуються підприємствами і організаціями на заходи соціального страхування за тарифами, диференційованими залежно від небезпечності, шкідливості, тяжкості робіт та стану інших умов праці, страхових внесків громадян, які займаються підприємницькою діяльністю, обов'язкових страхових внесків громадян, а також коштів державного бюджету України. Положення про Пенсійний фонд України затверджується Кабінетом міністрів України.

Пенсії не підлягають оподаткуванню.

Стаття 9. Добровільне страхування додаткової пенсії

Поряд з державним пенсійним забезпеченням трудящі мають право укладати договори добровільного страхування додаткової пенсії. Джерелом для виплати додаткової пенсії в системі Української державної страхової комерційної організації (Укрдержстрах) є страховий фонд, який складається на 50 процентів з особистих внесків трудящих і на 50 процентів — з коштів державного бюджету України.

Підприємства та організації за рішенням адміністрації і профспілкового комітету, якщо це передбачено колективним договором (угодою), а також колгоспи та інші кооперативи за рішенням загальних зборів можуть відшкодовувати працівникам за рахунок власних коштів, призначених для оплати праці, повністю або частково внески, сплачені ними за договорами добровільного страхування додаткової пенсії.

Стаття 10. Органи, що здійснюють пенсійне забезпечення

Пенсійне забезпечення за цим Законом провадиться органами соціального забезпечення.

Стаття 11. Питання, що належать до відання Кабінету міністрів України

До відання Кабінету міністрів України належать питання, пов'язані з реалізацією і додержанням гарантій, передбачених цим Законом.

Розділ II. ТРУДОВІ ПЕНСІЇ

ПЕНСІЇ ЗА ВІКОМ

Стаття 12. Умови призначення пенсій за віком

Право на пенсію за віком мають:

чоловіки — після досягнення 60 років і при стажі роботи не менше 25 років;

жінки — після досягнення 55 років і при стажі роботи не менше 20 років.

Стаття 13. Пенсії за віком на пільгових умовах

(Продовження на 11-й стор.).

* Надалі іменуються — підприємства та організації, якщо не обумовлено інше.

Постанова Верховної Ради України
ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про пенсійне забезпечення»:

з 1 січня 1992 року — в частині норм, що стосуються призначення і виплати пенсій та коригування рівнів пенсій, призначених до введення цього Закону;

з 1 квітня 1992 року — в повному обсязі.

Виплату пенсій до 1 липня 1992 року провадити з їх обмеженням двома мінімальними розмірами пенсії за віком, за винятком пенсій за віком працівникам вугільної, металургійної та інших галузей промисловості і будівництва, підвищені максимальні розміри яких встановлено раніше, а також пенсій інвалідам Великої Вітчизняної війни.

Громадянам, які одержують пенсії в більш високому розмірі, ніж передбачено Законом України «Про пенсійне забезпечення», виплата їх провадиться в раніше встановленому розмірі.

2. Установити на 1992 рік тарифи внесків на соціальне страхування для госпрозрахункових підприємств і організацій незалежно від форм власності і господарювання, громадських об'єднань, громадян-підприємців, які використовують найману працю, — 61 процент для бюджетних установ і організацій, неприбуткових громадських об'єднань — 37 процентів від фонду оплати праці.

Обов'язкові страхові внески працюючих громадян до Пенсійного фонду України встановити в розмірі 1 процента заробітної плати.

Зберегти діючі тарифи страхових внесків для громадських організацій пенсіонерів та інвалідів, їх підприємств, установ і навчальних закладів.

Порядок та умови добровільного соціального страхування і тарифи внесків для громадян, які займаються підприємницькою діяльністю, заснованою на особистій власності фізичної особи та виключно її праці, визначаються Кабінетом міністрів України.

Порядок розподілу коштів відрахувань на соціальне страхування між Пенсійним фондом і Фондом соціального страхування України встановлюється Кабінетом міністрів України.

Звільнити Пенсійний фонд України, його підприємства, установи й організації від сплати усіх податків, обов'язкових платежів і мита, у тому числі державного мита.

3. Зберегти порядок, що діяв до введення Закону, відносно:

зарахування до трудового стажу часу перебування на окупованій території України та інших держав у період Великої Вітчизняної війни;

зарахування до трудового стажу часу перебування за кордоном дружин працівників радянських установ і міжнародних організацій;

виплати пенсій громадянам, які виїжджають за кордон, якщо для них передбачено більш пільгові умови, ніж ті, що встановлені цим Законом.

4. Кабінету міністрів України:

до 15 грудня 1991 року визначити механізм коригування пенсій, передбаченого частиною шостою статті 19 Закону України «Про пенсійне забезпечення» за погодженням з Комісією Верховної Ради України у питаннях соціальної політики та праці;

прийняти нормативні акти щодо застосування вказаного Закону з питань віднесених ним до компетенції Кабінету міністрів України;

привести акти уряду України у відповідність із Законом «Про пенсійне забезпечення» та забезпечити перегляд і скасування міністерствами і відомствами України своїх нормативних актів, у тому числі інструкцій, що суперечать цьому Закону;

здійснити невідкладні заходи для зміцнення матеріально-технічної бази органів соціального забезпечення та Пенсійного фонду України, оснащення їх комп'ютерами, засобами обчислювальної техніки, зв'язку і транспорту;

вирішити питання про встановлення на період масових перерахувань пенсій доплат до заробітної плати працівникам органів соціального забезпечення та про матеріальне стимулювання працівників, які залучаються до цієї роботи.

5. Надати Міністерству соціального забезпечення України право давати роз'яснення про порядок застосування Закону України «Про пенсійне забезпечення», обов'язкові для всіх підприємств, установ і організацій, розташованих на території України. При цьому за громадянами зберігається право звернення до суду відповідно до чинного законодавства.

6. Кабінету міністрів України, Академії наук України з залученням галузевих міністерств і відомств, науково-дослідних установ вивчити проблему пільгового пенсійного забезпечення, умови праці в галузях народного господарства та їх відповідність рівню розвитку техніки і технології. Пропозиції щодо удосконалення порядку і умов призначення пенсій на пільгових умовах подати Верховній Раді України до 1 липня 1993 року.

До затвердження Кабінетом міністрів України списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, що дають право на пільгове пенсійне забезпечення, діють наявні списки.

7. Виплата персональних пенсій з введенням цього Закону припиняється.

8. Вважати необхідним Кабінету міністрів України, місцевим Радам народних депутатів відповідно до чинного законодавства здійснити додаткові заходи щодо реалізації гарантій соціального захисту та поліпшення умов життя ветеранів, інвалідів, малозабезпечених та багатодітних сімей.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ, 6 грудня 1991 року

Закон України ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(Продовження. Початок на 10-й стор.).

На пільгових умовах мають право на пенсію за віком, незалежно від місця останньої роботи:

а) працівники, зайняті повний робочий день на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, — за списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджуваним Кабінетом міністрів України, і за результатами атестації робочих місць:

чоловіки — після досягнення 50 років і при стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років на зазначених роботах;

жінки — після досягнення 45 років і при стажі роботи не менше 15 років, з них не менше 7 років 6 місяців на зазначених роботах.

Працівникам, які мають не менше половини стажу роботи з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, пенсії на пільгових умовах призначаються із зменшенням віку, передбаченого статтею 12 цього Закону, на 1 рік за кожний повний рік такої роботи чоловікам і на 1 рік 4 місяці — жінкам;

б) працівники, зайняті повний робочий день на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці, — за списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджуваним Кабінетом міністрів України, і за результатами атестації робочих місць:

чоловіки — після досягнення 55 років і при стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначених роботах;

жінки — після досягнення 50 років і при стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років на зазначених роботах.

Працівникам, які мають не менше половини стажу роботи з шкідливими і важкими умовами праці, пенсії на пільгових умовах призначаються із зменшенням віку, передбаченого статтею 12 цього Закону, на 1 рік за кожні 2 роки 6 місяців такої роботи чоловікам і за кожні 2 роки такої роботи — жінкам;

в) трактористи-машиністи, безпосередньо зайняті у виробництві сільськогосподарської продукції в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства, — чоловіки після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 20 років на зазначеній роботі;

г) жінки, які працюють трактористами - машиністами, машиністами будівельних, шляхових і вантажно-розвантажувальних машин, змонтованих на базі тракторів і екскаваторів, — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 15 років на зазначеній роботі;

д) жінки, які працюють доярками (операторами машинного доїння), свинарками-операторами в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства, — після досягнення 50 років і при стажі зазначеної роботи не менше 20 років за умови виконання встановлених норм обслуговування.

Норми обслуговування для цих цілей встановлюються в порядку, що визначається Кабінетом міністрів України;

е) жінки, зайняті протягом повного сезону на вирощуванні, збиранні та післязбиральній обробці тютюну, — після досягнення 50 років і при стажі зазначеної роботи не менше 20 років;

є) робітниці текстильного виробництва, зайняті на верстатах і машинах, — за списком виробництв і професій, затверджуваним у порядку, що визначається Кабінетом міністрів України, — після досягнення 50 років і при стажі зазначеної роботи не менше 20 років;

ж) жінки, які працюють у сільськогосподарському виробництві та виховали п'ятеро і більше дітей, — незалежно від віку і трудового стажу, в порядку, що визначається Кабінетом міністрів України;

з) водії міського пасажирського транспорту (автобусів, тролейбусів, трамваїв) і великовагових автомобілів, зайнятих в технологічному процесі важких і шкідливих виробництв:

чоловіки — після досягнення 55 років і при стажі роботи 25 років в тому числі на зазначеній роботі не менше 20 років;

жінки — після досягнення 50 років і при стажі роботи 20 років в тому числі на зазначеній роботі не менше 15 років.

Підприємства та організації з коштів, призначених на оплату праці, вносять до Пенсійного фонду України плату, що покриває витрати на виплату пенсій відповідно до пунктів «б» — «з» цієї статті до досягнення працівником пенсійного віку, передбаченого статтею 12 цього Закону, в розмірі 50 процентів по пенсіях, призначених у 1991 році, 60 процентів — у 1992 році, 70 процентів — у 1993 році, 80 процентів — у 1994 році, 90 процентів — у 1995 році і 100 процентів — у 1996 році.

Починаючи з 1996 року призначення і виплата пенсій відповідно до пунктів «б» — «з» цієї статті провадяться підприємствами та організаціями в порядку, що визначається колективним договором (угодою), за рахунок власних коштів.

У період до 1996 року працівникам інших виробництв, професій та посад дострокові пенсії залежно від умов праці (але не раніше як після досягнення 55 років чоловіками і 50 років жінками) можуть встановлюватися за результатами атестації робочих місць за рахунок коштів підприємств та організацій, призначених на оплату праці, які перераховуються до Пенсійного фонду України на виплату пенсій до досягнення працівником пенсійного віку, передбаченого статтею 12 цього Закону.

Порядок пенсійного забезпечення осіб, які працювали до введення в дію цього Закону на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, передбачених законодавством, що діяло раніше, визначається статтею 100 даного Закону.

Контроль за правильністю застосування списків на пільгове пенсійне забезпечення і якістю проведення атестації робочих місць на підприємствах та в організаціях, підготовка пропозицій щодо вдосконалення цих списків покладаються на органи державної експертизи умов праці. Положення про органи державної експертизи умов праці та порядок проведення атестації робочих місць затверджуються Кабінетом міністрів України.

Стаття 14. Особливості пенсійного забезпечення працівників, зайнятих на підземних і відкритих гірничих роботах та в металургії

Працівники, безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних і відкритих гірничих роботах (включаючи особовий склад гірничорятувальних частин) по видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт і рудників та в металургії, — за списком робіт і професій, затверджуваним Кабінетом міністрів України, мають право на пенсію незалежно від віку, якщо вони були зайняті на цих роботах не менше 25 років, а працівники провідних професій на цих роботах: гірники очисного вибою, прохідники, вибійники на відбійних молотках, машиністи гірничих виїмкових машин, сталевари, горнові, агломератники, вальцювальники гарячого прокату,— за умови, якщо вони були зайняті на цих роботах не менше 20 років.

При наявності стажу на підземних роботах менше 10 років у чоловіків і менше 7 років 6 місяців у жінок за кожний повний рік цих робіт пенсійний вік, передбачений статтею 12 цього Закону, знижується на 1 рік.

Стаття 15. Пенсії громадянам, які постраждали від Чорнобильської катастрофи

Умови, норми та порядок пенсійного забезпечення громадян, які постраждали від Чорнобильської катастрофи, визначаються Законом Української РСР «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», або їм надається право на одержання пенсій на підставах, передбачених цим Законом.

Стаття 16. Пенсії за віком інвалідам, учасникам війни та сім'ям загиблих воїнів

Військовослужбовці, які брали участь у бойових діях, а також ті, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини або при виконанні інших обов'язків військової служби, або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті чи виконанням інтернаціонального обов'язку, а також батьки військовослужбовців, які загинули на фронті або при виконанні інтернаціонального обов'язку чи померли в період військової служби, мають право на пенсію:

чоловіки — після досягнення 55 років і при стажі роботи не менше 25 років;

жінки — після досягнення 50 років і при стажі роботи не менше 20 років.

Стаття 17. Пенсії за віком багатодітним матерям і матерям інвалідів з дитинства

Жінки, які народили п'ятеро або більше дітей і виховали їх до 8-річного віку, і матері інвалідів з дитинства, які виховали їх до 8-річного віку, мають право на пенсію за віком після досягнення 50 років і при стажі роботи не менше 15 років із зарахуванням до стажу часу догляду за дітьми (пункти «є» і «ж» статті 56). При цьому до числа інвалідів з дитинства належать також діти-інваліди віком до 16 років, які мають право на одержання соціальної пенсії (стаття 94).

У разі відсутності матері, коли виховання дитини-інваліда здійснювалось його батьком, йому призначається пенсія за віком після досягнення 55 років при стажі роботи 20 років.

Стаття 18. Пенсії за віком окремим категоріям громадян

Особи, хворі на гіпофізарний нанізм (ліліпути), і диспропорційні карлики мають право на пенсію за віком:

чоловіки — після досягнення 45 років і при стажі роботи не менше 20 років;

жінки — після досягнення 40 років і при стажі роботи не менше 15 років.

Інваліди по зору I групи — сліпі та інваліди з дитинства I групи мають право на пенсію за віком:

чоловіки — після досягнення 50 років і при стажі роботи не менше 15 років;

жінки — після досягнення 40 років і при стажі роботи не менше 10 років.

Стаття 19. Розміри пенсій за віком

Пенсії за віком призначаються в розмірі 55 процентів заробітку (стаття 64), але не нижче мінімального розміру пенсії. За кожний повний рік роботи понад 25 років чоловікам і 20 років жінкам пенсія збільшується на 1 процент заробітку, але не менш як на 1 процент мінімального розміру пенсії.

Працівникам, зайнятим на роботах, передбачених пунктом «а» статті 13 і статтею 14 цього Закону, за кожний рік роботи, яка дає право на пенсію на пільгових умовах, пенсія збільшується на 1 процент заробітку.

Мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється в розмірі мінімального споживчого бюджету, який визначається Кабінетом міністрів України.

Максимальний розмір пенсії не може перевищувати трьох, а для працівників, зайнятих на роботах, передбачених пунктом «а» статті 13 і статтею 14 цього Закону,— чотирьох мінімальних пенсій за віком.

Розмір пенсії за віком, обчислений відповідно до цієї статті, не може перевищувати 75 процентів заробітку, за винятком мінімальних пенсій, підвищених за роки роботи понад 25 років у чоловіків і 20 — у жінок, а працівникам, зайнятим на роботах, передбачених пунктом «а» статті 13 і статтею 14 цього Закону, — 85 процентів заробітку.

З метою коригування рівнів пенсій, призначених до введення в дію цього Закону, провадиться їх перерахунок виходячи з рівня заробітної плати відповідних категорій працівників за станом на 1 січня 1992 року.

Стаття 20. Пенсії за віком при неповному стажі роботи

Особам, які не мають достатнього для призначення повної пенсії стажу роботи (стаття 12), призначаються пенсії за віком при неповному стажі в розмірі, пропорційному наявному стажу (стаття 68), але не менше соціальної пенсії (пункт «б» статті 94).

При призначенні пенсій при неповному стажі не застосовуються встановлені цим Законом пільгові умови за віком і стажем для призначення пенсій.

Стаття 21. Надбавки до пенсії за віком

До пенсії за віком, у тому числі обчисленої в мінімальному розмірі, встановлюються такі надбавки:

а) непрацюючим пенсіонерам, які мають на своєму утриманні непрацездатних членів сім'ї (статті 37, 38, 40 41),— на кожного непрацездатного члена сім'ї в розмірі соціальної пенсії, передбаченої для відповідної категорії непрацездатних;

б) одиноким пенсіонерам, які за висновком медичних закладів потребують постійного стороннього догляду — на догляд за ними в розмірі соціальної пенсії (пункт «б» статті 94).

Надбавки, передбачені цією статтею, можуть нараховуватись одночасно.

Стаття 22. Період, на який призначаються пенсії за віком

Пенсії за віком призначаються довічно, незалежно від стану здоров'я.

ПЕНСІЇ ПО ІНВАЛІДНОСТІ

Стаття 23. Умови призначення пенсій по інвалідності

Пенсії по інвалідності призначаються в разі настання інвалідності, що спричинила повну або часткову втрату здоров'я внаслідок:

а) трудового каліцтва або професійного захворювання;

б) загального захворювання (в тому числі каліцтва не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства).

Пенсії по інвалідності призначаються незалежно від того, коли настала інвалідність: у період роботи, до влаштування на роботу чи після припинення роботи.

Стаття 24. Групи інвалідності

Залежно від ступеня втрати здоров'я інваліди поділяються на три групи.

Причини і групи інвалідності, а також час настання інвалідності встановлюються органами медико-соціальної експертизи, що діють на підставі Положення про них, затверджуваного Кабінетом міністрів України.

Стаття 25. Стаж роботи, який дає право на пенсію по інвалідності

Пенсії по інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання (стаття 26) призначаються незалежно від стажу роботи.

Пенсії по інвалідності внаслідок загального захворювання призначаються при наявності такого стажу роботи на час настання інвалідності:

Стаж роботи	(в роках)
до досягнення 23 років	1
від 23 років до досягнення 26 років	2
від 26 років до досягнення 31 року	3
від 31 року до досягнення 36 років	5
від 36 років до досягнення 41 року	7
від 41 року до досягнення 46 років	9
від 46 років до досягнення 51 року	11
від 51 року до досягнення 56 років	13
від 56 років до досягнення 61 року	14
від 61 року і старші	15

(Продовження на 12-й стор.).

(Продовження. Початок на 10-й і 11-й стор.).

Якщо було набуто стажу роботи, необхідного для відповідної вікової групи, і робота продовжувалась при переході до наступної вікової групи, то умова про стаж вважається виконаною незалежно від вимог, встановлених для наступної вікової групи.

Особам, які стали інвалідами внаслідок загального захворювання в період роботи або після її припинення до досягнення 20 років, пенсії призначаються незалежно від стажу роботи.

При переведенні з пенсії по інвалідності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання на пенсію по інвалідності внаслідок загального захворювання необхідний стаж визначається за віком на час початкового встановлення інвалідності.

Стаття 26. Інвалідність внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання

Інвалідність вважається такою, що настала внаслідок трудового каліцтва, якщо нещасний випадок, який спричинив інвалідність, стався (крім випадків протиправного діяння):

а) при виконанні трудових обов'язків (у тому числі під час відрядження), а також при здійсненні будь-яких дій в інтересах підприємства або організації, хоча б і без спеціального доручення;

б) по дорозі на роботу або з роботи;

в) на території підприємства, організації або в іншому місці роботи протягом робочого часу (включаючи і встановлені перерви), протягом часу, необхідного для приведення в порядок знарядь виробництва, одягу тощо перед початком або після закінчення роботи;

г) поблизу підприємства, організації або іншого місця роботи протягом робочого часу (включаючи і встановлені перерви), якщо перебування там не суперечило правилам внутрішнього трудового розпорядку;

д) при виконанні державних або громадських обов'язків;

е) при виконанні дій по рятуванню людського життя, по охороні державної, колективної та індивідуальної власності, а також по охороні правопорядку.

Список професійних захворювань затверджується в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 27. Пенсії по інвалідності громадянам України — переселенцям з інших держав

Громадянам України — переселенцям з інших держав, які не працювали в Україні, пенсії призначаються:

а) по інвалідності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання — незалежно від стажу роботи;

б) по інвалідності внаслідок загального захворювання — при наявності стажу роботи, необхідного за віком на день встановлення інвалідності.

Стаття 28. Пенсії по інвалідності особам, які навчаються

Вихованцям, учням, студентам, курсантам, слухачам, стажистам, клінічним ординаторам, аспірантам, докторантам, які не працювали до вступу в навчальний заклад, на курси, в аспірантуру чи клінічну ординатуру, пенсії призначаються:

а) при інвалідності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання, пов'язаних з проходженням виробничого навчання, практики чи практичними заняттями, — незалежно від тривалості перебування в навчальному закладі, на курсах, в аспірантурі чи клінічній ординатурі. При цьому до інвалідності внаслідок трудового каліцтва, пов'язаного з проходженням виробничого навчання, практики або практичними заняттями, прирівнюється інвалідність, що настала у зв'язку з виконанням державних, громадських обов'язків або завдань адміністрації, або у зв'язку з виконанням дій по рятуванню людського життя, по охороні державної, колективної та індивідуальної власності, а також по охороні правопорядку;

б) при інвалідності внаслідок загального захворювання — якщо вихованець, учень, студент, курсант, слухач, стажист, клінічний ординатор, аспірант, докторант навчався протягом відповідного строку, вказаного у статті 25 цього Закону.

Учням загальноосвітніх шкіл пенсії призначаються при інвалідності внаслідок каліцтва, пов'язаного з проходженням виробничого навчання, практики або практичними заняттями, незалежно від тривалості навчання.

Стаття 29. Розміри пенсій по інвалідності

Пенсії по інвалідності призначаються в таких розмірах:

інвалідам I групи — 70 процентів;

інвалідам II групи — 60 процентів;

інвалідам III групи — 40 процентів заробітку (стаття 64).

Якщо у інвалідів є трудовий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком, у тому числі на пільгових умовах, то пенсія по інвалідності призначається в розмірі пенсії за віком при відповідному стажі роботи.

Мінімальний розмір пенсії встановлюється на рівні соціальної пенсії по відповідній групі інвалідності (стаття 94).

Мінімальний розмір пенсії особам, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини або при виконанні інших обов'язків військової служби, або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті чи виконанням інтернаціонального обов'язку, а також громадянам, яких необгрунтовано було піддано політичним репресіям і в подальшому реабілітовано, інвалідність яких пов'язана з репресіями, встановлюється:

інвалідам I та II груп — у розмірі трьох мінімальних пенсій за віком;

інвалідам III групи — у розмірі півтори мінімальних пенсії за віком.

Максимальна пенсія не може перевищувати трьох, а для працівників, зайнятих на роботах, передбачених пунктом «а» статті 13 і статтею 14 цього Закону,— чотирьох мінімальних пенсій за віком.

Пенсії інвалідам внаслідок трудового каліцтва та професійного захворювання обчислюються із середнього заробітку на підприємстві для даної професії.

Стаття 30. Пенсії по інвалідності при неповному стажі роботи

Інвалідам внаслідок загального захворювання, які не мають достатнього для призначення повної пенсії стажу роботи (стаття 25), призначається пенсія по інвалідності при неповному стажі роботи в розмірі, пропорційному наявному стажу, але не менше соціальної пенсії, встановленої по відповідній групі інвалідності (стаття 94).

Закон України ПРО ПЕНСІ

Стаття 31. Розміри пенсій по інвалідності особам, які навчаються

Вихованцям, учням, студентам, курсантам, слухачам, стажистам, клінічним ординаторам, докторантам, які не працювали до вступу в навчальний заклад, на курси, в аспірантуру чи клінічну ординатуру, учням загальноосвітніх шкіл, які стали інвалідами внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання, пов'язаних з проходженням виробничого навчання, практики чи практичними заняттями, пенсії по інвалідності призначаються в розмірах, встановлених статтею 29 цього Закону.

Стаття 32. Розміри пенсій особам, які стали інвалідами при виконанні громадянського обов'язку

Особам (не зазначеним у пунктах «а» — «е» і «ж» статті 3), які стали інвалідами у зв'язку з виконанням державних чи громадянських обов'язків або у зв'язку з виконанням дій по рятуванню людського життя, по охороні державної, колективної та індивідуальної власності, а також по охороні правопорядку, пенсії призначаються в розмірах, встановлених статтею 29 цього Закону.

Стаття 33. Надбавки до пенсії по інвалідності

До пенсії по інвалідності, в тому числі обчисленої в мінімальному розмірі, встановлюються такі надбавки:

а) непрацюючим інвалідам, які мають на своєму утриманні непрацездатних членів сім'ї, — на кожного непрацездатного члена сім'ї (статті 37, 40, 41) в розмірі соціальної пенсії, передбаченої для відповідної категорії непрацездатних;

б) інвалідам I групи, одиноким інвалідам II групи, які потребують постійного стороннього догляду або досягли пенсійного віку, а також одиноким інвалідам III групи, які досягли пенсійного віку, — на догляд за ними в розмірі соціальної пенсії (пункт «б» статті 94).

Надбавки, передбачені пунктами «а» і «б» цієї статті, можуть нараховуватися одночасно.

Надбавки і підвищення до пенсій по інвалідності внаслідок Чорнобильської катастрофи нараховуються відповідно і в порядку, встановленому Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Стаття 34. Період, на який призначається пенсія по інвалідності

Пенсії призначаються на весь час інвалідності, встановленої органами медико-соціальної експертизи. Інвалідам — чоловікам старше 60 років і жінкам старше 55 років пенсії по інвалідності призначаються довічно. Повторний огляд цих інвалідів провадиться тільки за їх заявою.

Стаття 35. Строк виплати пенсії при зміні групи інвалідності або відновленні здоров'я

У разі зміни групи інвалідності пенсія в новому розмірі виплачується з дня зміни групи інвалідності.

У разі визнання особи, яка пройшла повторний огляд, здоровою пенсія виплачується до кінця місяця, в якому її визнано здоровою, але не довше ніж до дня, по який встановлено інвалідність.

Стаття 36. Умови відновлення виплати пенсії при перервах в інвалідності

Якщо інвалід не з'явився в органи медико-соціальної експертизи на повторний огляд у призначений для цього строк, то виплата йому пенсії припиняється, а в разі визнання його знову інвалідом відновлюється з дня припинення, але не більш як за один місяць.

У разі коли строк повторного огляду пропущено з поважної причини, виплата пенсії провадиться з дня припинення виплати до дня повторного огляду, але не більш як за 3 роки, якщо орган медико-соціальної експертизи визнає його за цей період інвалідом. При цьому, якщо при повторному огляді інваліда переведено до іншої групи інвалідності (вищої або нижчої), то пенсія за вказаний час виплачується за попередньою групою.

Якщо виплату пенсії інвалідові, який втратив здоров'я внаслідок загального захворювання, було припинено у зв'язку з відновленням здоров'я або якщо він не одержував пенсії внаслідок нез'явлення на повторний огляд без поважних причин, то в разі наступного визнання його інвалідом виплата раніше призначеної пенсії відновлюється з дня встановлення інвалідності знову за умови, якщо після припинення виплати пенсії минуло не більше 5 років. Якщо минуло більше 5 років, пенсія призначається знову на загальних підставах.

ПЕНСІЇ В РАЗІ ВТРАТИ ГОДУВАЛЬНИКА

Стаття 37. Члени сім'ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника

Право на пенсію в разі втрати годувальника мають непрацездатні члени сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні (стаття 38). При цьому дітям пенсії призначаються незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника.

Батьки і чоловік (дружина) померлого, які не були на його утриманні, також мають право на пенсію, якщо згодом втратили джерело засобів до існування.

Непрацездатними членами сім'ї вважаються:

а) діти, брати, сестри й онуки, які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали інвалідами до досягнення 18 років, при цьому брати, сестри й онуки — за умови, якщо вони не мають працездатних батьків:

б) батько, мати, дружина, чоловік, якщо вони є інвалідами або досягли: чоловіки — 60 років, жінки — 55 років;

в) один з батьків, або чоловік (дружина), або дід, бабуся, брат чи сестра, незалежно від віку і працездатності, якщо він (вона) зайнятий доглядом за дітьми, братами, сестрами чи онуками померлого годувальника, які не досягли 8 років, і не працює;

г) дід і бабуся — в разі відсутності осіб, які за законом зобов'язані їх утримувати.

Вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти мають право на пенсію в разі втрати годувальника до закінчення навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23-річного віку.

Всі правила цього Закону, що стосуються сімей померлих, відповідно поширюються (оскільки не обумовлено інше) і на сім'ї безвісти відсутніх, якщо безвісна відсутність годувальника засвідчена у встановленому порядку.

Стаття 38. Члени сім'ї, які вважаються утриманцями

Члени сім'ї померлого вважаються такими, що були на його утриманні, якщо вони були на його повному утриманні або одержували від нього допомогу, яка була для них постійним і основним джерелом засобів до існування.

Члени сім'ї померлого, для яких його допомога була постійним і основним джерелом засобів до існування, але які й самі одержували яку-небудь пенсію, мають право перейти на нову пенсію.

Стаття 39. Виплата пенсії в разі втрати годувальника дітям, які перебувають на повному державному утриманні

Дітям — круглим сиротам за період перебування на повному державному утриманні пенсії в разі втрати годувальника виплачуються у повному розмірі.

Іншим дітям, які перебувають на повному державному утриманні, виплачується 50 процентів призначеної пенсії.

Стаття 40. Право на пенсію в разі втрати годувальника усиновителів і усиновлених

Усиновителі мають право на пенсію в разі втрати годувальника нарівні з батьками, а усиновлені — нарівні з рідними дітьми.

Неповнолітні, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника, зберігають це право також і при їх усиновленні.

Стаття 41. Право на пенсію в разі втрати годувальника вітчима і мачухи, пасинка і падчірки

Вітчим і мачуха мають право на пенсію в разі втрати годувальника, нарівні з батьком і матір'ю за умови, якщо виховували або утримували померлого пасинка чи падчірку не менше 5 років.

Пасинок і падчірка, якщо вони не одержували аліментів від батьків, мають право на пенсію нарівні з рідними дітьми.

Стаття 42. Збереження пенсії в разі втрати годувальника при новому одруженні

Пенсія в разі втрати годувальника, призначена в разі смерті одного з подружжя, зберігається і при новому одруженні пенсіонера.

Стаття 43. Стаж роботи годувальника, який дає право на пенсію

Сім'ї годувальника, який помер внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання, а також сім'ї померлого пенсіонера пенсія призначається незалежно від стажу роботи годувальника.

Пенсія в разі втрати годувальника, який помер внаслідок загального захворювання чи каліцтва, не пов'язаного з роботою, призначається, якщо годувальник на день смерті мав стаж, який був би необхідний йому для призначення пенсії по інвалідності (стаття 25).

Сім'ям вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, аспірантів, клінічних ординаторів, докторантів, які не працювали до вступу в навчальний заклад, на курси, в аспірантуру чи клінічну ординатуру, пенсії призначаються відповідно на тих самих підставах, що і

пенсії учням, і клі (статтю

Сім' — пер жав, я працю призна

а) т інших зі втр незале годува

б) т пенсії, дувальн припин відни разі с трудов фесійн незале годува

Ста в разі

Пен дувальн на кож члена центів ника (ше со леної рії не

На обох б а тако одино кожну меншо міру

С входж обох ти), п загаль батькі

Ста втрати повно

Чле годува внаслі рювань статны вної (статт пенсія в роз явном льник

Сім рів, я при н призн стажу якого сію ку.

Пр ного сім'ї від новле тегор

Ст ненн сії в ка бе

Сім пенсі валь за будь- або відсу обмеж ком.

Пе валь

а) у ста незал мер робот припи ня);

б) якщо періо не пі пинен

Ст який разі Змін

Пе валь весь член ється.

Закон України ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття 36. Умови відновлення виплати пенсії при перервах в інвалідності

Якщо інвалід не з'явився в органи медико-соціальної експертизи на повторний огляд у призначений для цього строк, то виплата йому пенсії припиняється, а в разі визнання його знову інвалідом відновлюється з дня припинення, але не більш як за один місяць.

У разі коли строк повторного огляду пропущено з поважної причини, виплата пенсії провадиться з дня припинення виплати до дня повторного огляду, але не більш як за 3 роки, якщо орган медико-соціальної експертизи визнає його за цей період інвалідом. При цьому, якщо при повторному огляді інваліда переведено до іншої групи інвалідності (вищої або нижчої), то пенсія за вказаний час виплачується за попередньою групою.

Якщо виплату пенсії інвалідові, який втратив здоров'я внаслідок загального захворювання, було припинено у зв'язку з відновленням здоров'я або якщо він не одержував пенсії внаслідок нез'явлення на повторний огляд без поважних причин, то в разі наступного визнання його інвалідом виплата раніше призначеної пенсії відновлюється з дня встановлення інвалідності знову за умови, якщо після припинення виплати пенсії минуло не більше 5 років. Якщо минуло більше 5 років, пенсія призначається знову на загальних підставах.

ПЕНСІЇ В РАЗІ ВТРАТИ ГОДУВАЛЬНИКА

Стаття 37. Члени сім'ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника

Право на пенсію в разі втрати годувальника мають непрацездатні члени сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні (стаття 38). При цьому дітям пенсії призначаються незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника.

Батьки і чоловік (дружина) померлого, які не були на його утриманні, також мають право на пенсію, якщо згодом втратили джерело засобів до існування.

Непрацездатними членами сім'ї вважаються:

а) діти, брати, сестри й онуки, які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали інвалідами до досягнення 18 років, при цьому брати, сестри й онуки — за умови, якщо вони не мають працездатних батьків;

б) батько, мати, дружина, чоловік, якщо вони є інвалідами або досягли: чоловіки — 60 років, жінки — 55 років;

в) один з батьків, або чоловік (дружина), або дід, бабуся, брат чи сестра, незалежно від віку і працездатності, якщо він (вона) зайнятий доглядом за дітьми, братами, сестрами чи онуками померлого годувальника, які не досягли 8 років, і не працює;

г) дід і бабуся — в разі відсутності осіб, які за законом зобов'язані їх утримувати.

Вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти мають право на пенсію в разі втрати годувальника до закінчення навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23-річного віку.

Всі правила цього Закону, що стосуються сімей померлих, відповідно поширюються (оскільки не обумовлено інше) і на сім'ї безвісти відсутніх, якщо безвісна відсутність годувальника засвідчена у встановленому порядку.

Стаття 38. Члени сім'ї, які вважаються утриманцями

Члени сім'ї померлого вважаються такими, що були на його утриманні, якщо вони були на його повному утриманні або одержували від нього допомогу, яка була для них постійним і основним джерелом засобів до існування.

Члени сім'ї померлого, для яких його допомога була постійним і основним джерелом засобів до існування, але які й самі одержували яку-небудь пенсію, мають право перейти на нову пенсію.

Стаття 39. Виплата пенсії в разі втрати годувальника дітям, які перебувають на повному державному утриманні

Дітям — круглим сиротам за період перебування на повному державному утриманні пенсії в разі втрати годувальника виплачуються у повному розмірі.

Іншим дітям, які перебувають на повному державному утриманні, виплачується 50 процентів призначеної пенсії.

Стаття 40. Право на пенсію в разі втрати годувальника усиновителів і усиновлених

Усиновителі мають право на пенсію в разі втрати годувальника нарівні з батьками, а усиновлені — нарівні з рідними дітьми.

Неповнолітні, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника, зберігають це право також і при їх усиновленні.

Стаття 41. Право на пенсію в разі втрати годувальника вітчима і мачухи, пасинка і падчірки

Вітчим і мачуха мають право на пенсію в разі втрати годувальника, нарівні з батьком і матір'ю за умови, якщо виховували або утримували померлого пасинка чи падчірку не менше 5 років.

Пасинок і падчірка, якщо вони не одержували аліментів від батьків, мають право на пенсію нарівні з рідними дітьми.

Стаття 42. Збереження пенсії в разі втрати годувальника при новому одруженні

Пенсія в разі втрати годувальника, призначена в разі смерті одного з подружжя, зберігається і при новому одруженні пенсіонера.

Стаття 43. Стаж роботи годувальника, який дає право на пенсію

Сім'ї годувальника, який помер внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання, а також сім'ї померлого пенсіонера пенсія призначається незалежно від стажу роботи годувальника.

Пенсія в разі втрати годувальника, який помер внаслідок загального захворювання чи каліцтва, не пов'язаного з роботою, призначається, якщо годувальник на день смерті мав стаж, який був би необхідний йому для призначення пенсії по інвалідності (стаття 25).

Сім'ям вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, аспірантів, клінічних ординаторів, докторантів, які не працювали до вступу в навчальний заклад, на курси, в аспірантуру чи клінічну ординатуру, пенсії призначаються відповідно на тих самих підставах, що і пенсії по інвалідності цим учням, студентам, аспірантам і клінічним ординаторам (стаття 28).

Сім'ям громадян України — переселенців з інших держав, якщо годувальник не працював в Україні, пенсії призначаються:

а) тим, хто одержував в інших державах пенсію в разі втрати годувальника, — незалежно від стажу роботи годувальника;

б) тим, хто не одержував пенсії, — за умови, якщо годувальник за віком на день припинення роботи мав відповідний стаж (стаття 25), а в разі смерті його внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання — незалежно від стажу роботи годувальника.

Стаття 44. Розміри пенсій в разі втрати годувальника

Пенсії в разі втрати годувальника призначаються на кожного непрацездатного члена сім'ї в розмірі 30 процентів заробітку годувальника (стаття 64), але не менше соціальної пенсії, встановленої для відповідної категорії непрацездатних.

На дітей, які втратили обох батьків (круглих сиріт), а також на дітей померлої одинокої матері пенсія на кожну дитину не може бути меншою від двократного розміру соціальної пенсії.

Сім'ям, до складу яких входять діти, які втратили обох батьків (круглі сироти), пенсія обчислюється із загальної суми заробітку обох батьків.

Стаття 45. Пенсії в разі втрати годувальника при неповному стажі роботи

Членам сім'ї, що втратила годувальника, який помер внаслідок загального захворювання і не мав стажу, достатнього для призначення повної пенсії по інвалідності (стаття 25), призначається пенсія при неповному стажі в розмірі, пропорційному наявному стажу роботи годувальника.

Сім'ям померлих пенсіонерів, які одержували пенсію при неповному стажі, пенсія призначається пропорційно стажу роботи, виходячи з якого було призначено пенсію померлому годувальнику.

При цьому пенсія на кожного непрацездатного члена сім'ї не може бути меншою від соціальної пенсії, встановленої для відповідної категорії непрацездатних.

Стаття 46. Право на звернення за призначенням пенсії в разі втрати годувальника без обмеження строком

Сім'я, яка має право на пенсію в разі втрати годувальника, може звертатися за призначенням пенсії в будь-який час після смерті або встановлення безвісної відсутності годувальника без обмеження будь-яким строком.

Пенсії в разі втрати годувальника призначаються:

а) сім'ям осіб, зазначених у статті 3 цього Закону,— незалежно від того, коли помер годувальник: у період роботи (навчання) чи після припинення роботи (навчання);

б) сім'ям пенсіонерів — якщо годувальник помер у період одержання пенсії або не пізніше 5 років після припинення виплати пенсії.

Стаття 47. Період, на який призначається пенсія в разі втрати годувальника. Зміна розміру пенсії

Пенсія в разі втрати годувальника встановлюється на весь період, протягом якого член сім'ї померлого вважається непрацездатним згідно з статтею 37 цього Закону, а членам сім'ї, які досягли: чоловіки — 60 років, жінки — 55 років,— довічно.

Зміна розміру пенсії або припинення її виплати членам сім'ї провадиться з першого числа місяця, що йде за тим місяцем, в якому настали обставини, що спричинили зміну розміру або припинення виплати пенсії.

Стаття 48. Призначення однієї пенсії в разі втрати годувальника на всіх членів сім'ї. Виділення частки пенсії

На всіх членів сім'ї, які мають право на пенсію, призначається одна спільна пенсія.

На вимогу члена сім'ї його частка пенсії виділяється і виплачується йому окремо.

Виділення частки пенсії провадиться з першого числа місяця, що йде за тим місяцем, в якому надійшла заява про поділ пенсії.

Стаття 49. Розмір пенсії в разі втрати годувальника при зміні кількості членів сім'ї

При зміні кількості членів сім'ї, забезпечуваних пенсією в разі втрати годувальника, пенсія відповідно збільшується або зменшується за кількістю членів сім'ї, які мають право на пенсію.

Такий же перегляд пенсії провадиться і в тих випадках, коли виплата пенсії одному з членів сім'ї припиняється або поновлюється після закінчення обставин, що викликали припинення виплати пенсії.

Стаття 50. Порядок і строки встановлення інвалідності членам сім'ї

На членів сім'ї, які є інвалідами, відповідно поширюються правила, викладені в статтях 24, 34, 35, частинах першій та другій статті 36 цього Закону.

ПЕНСІЯ ЗА ВИСЛУГУ РОКІВ
ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

Стаття 51. Підстави пенсійного забезпечення за вислугу років

Пенсії за вислугу років встановлюються окремим категоріям громадян, зайнятих на роботах, виконання яких призводить до втрати професійної працездатності або придатності до настання віку, що дає право на пенсію за віком.

Стаття 52. Працівники, які мають право на пенсію за вислугу років

Право на пенсію за вислугу років мають:

окремі категорії працівників авіації та льотно-випробного складу;

робітники локомотивних бригад і окремі категорії працівників, які безпосередньо здійснюють організацію перевезень і забезпечують безпеку руху на залізничному транспорті та метрополітені;

водії вантажних автомобілів, безпосередньо зайняті в технологічному процесі на шахтах, у рудниках, розрізах і рудних кар'єрах на вивезенні вугілля, сланцю, руди, породи;

механізатори (докери-механізатори) комплексних бригад на вантажно-розвантажувальних роботах у портах, а також плавсклад морського, річкового флоту і флоту рибної промисловості (крім суден портових, що постійно працюють на акваторії порту, службово-допоміжних, роз'їзних, приміського і внутріміського сполучення);

працівники експедицій, партій, загонів, дільниць і бригад, безпосередньо зайняті на польових геологорозвідувальних, пошукових, топографо-геодезичних, гідрографічних, геофізичних, гідрологічних, лісовпорядних і розвідувальних роботах;

робітники і майстри (у тому числі старші майстри), безпосередньо зайняті на лісозаготівлях і лісосплаві, включаючи зайнятих на обслуговуванні механізмів і обладнання;

деякі категорії артистів театрів та інших театрально-видовищних підприємств і колективів відповідно до пункту «ж» статті 55;

працівники освіти, охорони здоров'я, а також соціального забезпечення, які в будинках-інтернатах для престарілих та інвалідів і спеціальних службах безпосередньо зайняті обслуговуванням пенсіонерів та інвалідів, відповідно до пункту «е» статті 55;

спортсмени відповідно до пункту «є» статті 55.

Стаття 53. Розміри пенсій за вислугу років

Пенсії за вислугу років призначаються в розмірах, встановлених статтями 19 і 21 цього Закону для пенсій за віком.

Пенсії обчислюються з середньомісячного заробітку (статті 64—67, 69), одержуваного перед припиненням роботи, яка дає право на пенсію за вислугу років (статті 54 і 55).

Стаття 54. Працівники, які мають право на пенсію за вислугу років окремим категоріям працівників авіації і льотно-випробного складу

Право на пенсію за вислугу років мають такі категорії робітників і службовців авіації, а також льотно-випробного складу, незалежно від відомчої підпорядкованості підприємств, установ і організацій, в яких вони зайняті:

а) працівники льотного і льотно-випробного складу при вислузі років на цих посадах не менше 25 років у чоловіків і не менше 20 років у жінок.

Зазначені працівники, звільнені від льотної роботи за станом здоров'я (хворобою), при наявності вислуги років у чоловіків не менше 20 років і у жінок не менше 15 років мають право на пенсію пропорційно відпрацьованому часу.

Перелік посад працівників льотного складу, порядок обчислення строків вислуги років для призначення їм пенсій, а також порядок призначення і виплати пенсій льотно-випробному складу затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом міністрів України;

б) працівники, які здійснюють управління повітряним рухом і мають свідоцтво диспетчера:

чоловіки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 12 років 6 місяців по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден;

жінки — після досягнення 45 років і при загальному стажі роботи не менше 17 років 6 місяців, з них не менше 10 років роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден.

Зазначені працівники, звільнені від роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден за станом здоров'я (хворобою), при наявності вислуги років у чоловіків не менше 10 років і у жінок не менше 7 років 6 місяців, мають право на пенсію пропорційно відпрацьованому часу.

...Е ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

...лідності цим
...ам, аспірантам
... ординаторам

...адян України
...в з інших дер-
...дувальник не
...країні, пенсії

... одержував в
...х пенсію в ра-
...увальника, —
... стажу роботи

... не одержував
...мови, якщо го-
...віком на день
...боти мав відпо-
...таття 25), а в
...ого внаслідок
...ліцтва чи про-
...ворювання —
...ст... роботи

...Розміри пенсій ...годувальника

...зі втрати го-
...призначаються
...непрацездатного
...розмірі 30 про-
...ку годуваль-
...4), але не мен-
...пенсії, встанов-
...овідної катего-
...тних.
...які втратили
...круглих сиріт),
...дітей померлої
...пенсія на
...не може бути
...кратного роз-
... пенсії
...склад... яких
...які втратили
...круглі сиро-
...числюється із
...заробітку обох

...Пенсії в разі ...при не-...роботи

..., що втратила
... який помер
...льного захво-
...мав стажу, до-
...призначення по
... інвалідності
...призначається
...повному стажі
...порційному на-
...роботи годува-

...рлих пенсіоне-
...вали пенсію
... стажі, пенсія
... пропорційно
..., виходячи з
...ризначено пен-
...го...льни-

...пенсія на кож-
...датного члена
... бути меншою
... пенсії, вста-
...відповідної ка-
...здатних.

...Право на звер-...наченням пен-...ти годувальни-...ння строком

...має право на
... втрати году-
...же звертатися
...ням пенсії в
... після смерті
...ння безвісної
...дувальника без
...дь-яким стро-

...зі втрати году-
...начаються:
...сіб, зазначених
...ього Закону, —
... того, коли по-
...ник: у період
...ння) чи після
...оботи (навчан-

...пенсіонерів —
...льник помер у
...ння пенсії або
...оків після при-
...ти пенсії.

... Період, на ...ється пенсія в ... годувальника. ...пенсії

...зі втрати году-
...новлюється на
...ротягом якого
...ерлого вважа-
...здатним згідно

з статтею 37 цього Закону, а членам сім'ї, які досягли: чоловіки — 60 років, жінки — 55 років, — довічно.

Зміна розміру пенсії або припинення її виплати членам сім'ї провадиться з першого числа місяця, що йде за тим місяцем, в якому настали обставини, що спричинили зміну розміру або припинення виплати пенсії.

Стаття 48. Призначення однієї пенсії в разі втрати годувальника на всіх членів сім'ї. Виділення частки пенсії

На всіх членів сім'ї, які мають право на пенсію, призначається одна спільна пенсія.

На вимогу члена сім'ї його частка пенсії виділяється і виплачується йому окремо.

Виділення частки пенсії провадиться з першого числа місяця, що йде за тим місяцем, в якому надійшла заява про поділ пенсії.

Стаття 49. Розмір пенсії в разі втрати годувальника при зміні кількості членів сім'ї

При зміні кількості членів сім'ї, забезпечуваних пенсією в разі втрати годувальника, пенсія відповідно збільшується або зменшується за кількістю членів сім'ї, які мають право на пенсію.

Такий же перегляд пенсії провадиться і в тих випадках, коли виплата пенсії одному з членів сім'ї припиняється або поновлюється після закінчення обставин, що викликали припинення виплати пенсії.

Стаття 50. Порядок і строки встановлення інвалідності членам сім'ї

На членів сім'ї, які є інвалідами, відповідно поширюються правила, викладені в статтях 24, 34, 35, частинах першій та другій статті 36 цього Закону.

ПЕНСІЯ ЗА ВИСЛУГУ РОКІВ

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

Стаття 51. Підстави пенсійного забезпечення за вислугу років

Пенсії за вислугу років встановлюються окремим категоріям громадян, зайнятих на роботах, виконання яких призводить до втрати професійної працездатності або придатності до настання віку, що дає право на пенсію за віком.

Стаття 52. Працівники, які мають право на пенсію за вислугу років

Право на пенсію за вислугу років мають:

окремі категорії працівників авіації та льотно-випробного складу;

робітники локомотивних бригад і окремі категорії працівників, які безпосередньо здійснюють організацію перевезень і забезпечують безпеку руху на залізничному транспорті та метрополітені;

водії вантажних автомобілів, безпосередньо зайняті в технологічному процесі на шахтах, у рудниках, розрізах і рудних кар'єрах на вивезенні вугілля, сланцю, руди, породи;

механізатори (докери-механізатори) комплексних бригад на вантажно-розвантажувальних роботах у портах, а також плавсклад морського, річкового флоту і флоту рибної промисловості (крім суден портових, що постійно працюють на акваторії порту, службово-допоміжних, роз'їзних, приміського і внутріміського сполучення);

працівники експедицій, партій, загонів, дільниць і бригад, безпосередньо зайняті на польових геологорозвідувальних, пошукових, топографо-геодезичних, гідрографічних, геофізичних, гідрологічних, лісовпорядних і розвідувальних роботах;

робітники і майстри (у тому числі старші майстри), безпосередньо зайняті на лісозаготівлях і лісосплаві, включаючи зайнятих на обслуговуванні механізмів обладнання;

деякі категорії артистів театрів та інших театрально-видовищних підприємств і колективів відповідно до пункту «ж» статті 55;

працівники освіти, охорони здоров'я, а також соціального забезпечення, які в будинках-інтернатах для престарілих та інвалідів і спеціальних службах безпосередньо зайняті обслуговуванням пенсіонерів та інвалідів, відповідно до пункту «е» статті 55;

спортсмени відповідно до пункту «є» статті 55.

Стаття 53. Розміри пенсій за вислугу років

Пенсії за вислугу років призначаються в розмірах, встановлених статтями 19 і 21 цього Закону для пенсій за віком.

Пенсії обчислюються з середньомісячного заробітку (статті 64—67, 69), одержуваного перед припиненням роботи, яка дає право на пенсію за вислугу років (статті 54 і 55).

Стаття 54. Працівники, які мають право на пенсію за вислугу років окремим категоріям працівників авіації і льотно-випробного складу

Право на пенсію за вислугу років мають такі категорії робітників і службовців авіації, а також льотно-випробного складу, незалежно від відомчої підпорядкованості підприємств, установ і організацій, в яких вони зайняті:

а) працівники льотного і льотно-випробного складу при вислузі років на цих посадах не менше 25 років у чоловіків і не менше 20 років у жінок.

Зазначені працівники, звільнені від льотної роботи за станом здоров'я (хворобою), при наявності вислуги років у чоловіків не менше 20 років і у жінок не менше 15 років мають право на пенсію пропорційно відпрацьованому часу.

Перелік посад працівників льотного складу, порядок обчислення строків вислуги років для призначення їм пенсій, а також порядок призначення і виплати пенсій льотно-випробному складу затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом міністрів України;

б) працівники, які здійснюють управління повітряним рухом і мають свідоцтво диспетчера:

чоловіки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 12 років 6 місяців по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден;

жінки — після досягнення 45 років і при загальному стажі роботи не менше 17 років 6 місяців, з них не менше 10 років роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден.

Зазначені працівники, звільнені від роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден за станом здоров'я (хворобою), при наявності вислуги років у чоловіків не менше 10 років і у жінок не менше 7 років 6 місяців, мають право на пенсію пропорційно відпрацьованому часу.

У вислугу років працівникам, які здійснюють управління повітряним рухом, зараховується також робота, зазначена у пункті «а» цієї статті.

Працівники, які здійснюють управління повітряним рухом і мають посвідчення (диспетчери, старші диспетчери, керівники польотів), мають право на пенсію незалежно від віку, якщо вони були зайняті на цих роботах:

чоловіки — не менше 20 років, жінки — 17 років 6 місяців.

Порядок обчислення строків вислуги для призначення їм пенсій затверджується в порядку, що визначається Кабінетом міністрів України;

в) інженерно - технічний склад — за переліком посад і робіт, що затверджується в порядку, який визначається Кабінетом міністрів України:

чоловіки — після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи в цивільній авіації не менше 25 років, з них не менше 20 років на зазначених посадах;

жінки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи в цивільній авіації не менше 20 років, з них не менше 15 років на зазначених посадах.

У вислугу років працівникам інженерно - технічного складу зараховується також робота, зазначена в пунктах «а» і «б» цієї статті;

г) бортпровідники:

чоловіки — після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 15 років як бортпровідник;

жінки — після досягнення 45 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років як бортпровідниця.

Стаття 55. Окремі категорії працівників інших галузей народного господарства, які мають право на пенсію за вислугу років

Право на пенсію за вислугу років мають:

а) робітники локомотивних бригад і окремі категорії працівників, які безпосередньо здійснюють організацію перевезень і забезпечують безпеку руху на залізничному транспорті та метрополітенах, — за списками професій і посад, що затверджуються в порядку, який визначається Кабінетом міністрів України; водії вантажних автомобілів, безпосередньо зайняті в технологічному процесі на шахтах, у рудниках, розрізах і рудних кар'єрах на вивезенні вугілля, сланцю, руди, породи:

чоловіки — після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

жінки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі;

б) працівники експедицій, партій, загонів, дільниць і бригад, безпосередньо зайняті на польових геологорозвідувальних, пошукових, топографо-геодезичних, геофізичних, гідрографічних, гідрологічних, лісовпорядних і розвідувальних роботах:

чоловіки — після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

жінки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі.

При цьому період роботи безпосередньо в польових умовах протягом півроку або більше півроку зараховується за рік роботи, менше півроку — за фактичною тривалістю, а на сезонних роботах — відповідно до статті 61 цього Закону;

в) робітники, майстри (у тому числі старші майстри), безпосередньо зайняті на лісозаготівлях і лісосплаві, включаючи зайнятих на обслуговуванні механізмів і обладнання, — за списком професій, посад і виробництв, що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом міністрів України:

чоловіки — після досягнення 55 років і загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

жінки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі;

г) механізатори (докери-механізатори) комплексних бригад на вантажно-розвантажувальних роботах у портах:

чоловіки — після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 20 років на зазначеній роботі;

жінки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 15 років на зазначеній роботі;

д) плавсклад морського, річкового флоту і флоту рибної промисловості (крім суден портових, що постійно працюють на акваторії порту, службово - допоміжних, роз'їзних, приміського і внутріміського сполучення):

чоловіки —після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

жінки — після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі;

працівники окремих видів суден, професій і посад плавскладу суден морського, річкового флоту і флоту рибної промисловості — за списком, що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом міністрів України, незалежно від віку:

чоловіки — при стажі роботи на цих суднах, за цими професіями і посадами не менше 25 років;

жінки — при стажі роботи на цих суднах, за цими професіями і посадами не менше 20 років;

е) працівники освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення при наявності спеціального стажу роботи від 25 до 30 років за переліком, що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом міністрів України, незалежно від віку;

є) спортсмени — заслужені майстри спорту, майстри спорту міжнародного класу — члени збірних команд при загальному стажі роботи не менше 20 років — у порядку, який визначається Кабінетом міністрів України, незалежно від віку;

ж) артисти театрально-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів при стажі творчої діяльності від 20 до 30 років за переліком, що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом міністрів України, незалежно від віку.

ОБЧИСЛЕННЯ СТАЖУ РОБОТИ ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ТРУДОВИХ ПЕНСІЙ

Стаття 56. Види трудової діяльності, що зараховується в стаж роботи, який дає право на трудову пенсію

У стаж роботи зараховується робота, виконувана на підставі трудового договору на підприємствах, в установах, організаціях і кооперативах, незалежно від використовуваних форм власності та господарювання, а також на підставі членства в колгоспах та інших кооперативах, незалежно від характеру й тривалості роботи і тривалості перерв.

При обчисленні стажу роботи в колгоспі за період після 1965 року, якщо член колгоспу не виконував без поважних причин встановленого мінімуму трудової участі в громадському господарстві, враховується час роботи за фактичною тривалістю.

У стаж роботи зараховується також:

а) будь-яка інша робота, на якій працівник підлягав державному соціальному страхуванню, або за умови сплати страхових внесків, період одержання допомоги по безробіттю, а також робота в'язнів при умові сплати страхових внесків;

б) творча діяльність осіб, передбачених пунктом «в» статті 3 цього Закону. При цьому творча діяльність членів Спілки письменників України, Спілки художників України, Спілки композиторів України, Спілки кінематографістів України, Спілки театральних діячів України, інших творчих працівників, які не є членами творчих спілок, але об'єднані відповідними професійними комітетами, до введення в дію цього Закону зараховується в стаж роботи незалежно від сплати страхових внесків. У цих випадках стаж творчої діяльності встановлюється секретаріатами правлінь творчих спілок республіки починаючи з дня опублікування або першого публічного виконання чи публічного показу твору даного автора;

в) військова служба й перебування в партизанських загонах і з'єднаннях, служба в органах державної безпеки та органах внутрішніх справ, незалежно від місця проходження служби;

г) служба у воєнізованій охороні, в органах спеціального зв'язку і в гірничорятувальних частинах, незалежно від відомчої підпорядкованості та наявності спеціального або військового звання;

д) навчання у вищих і середніх спеціальних навчальних закладах, в училищах і на курсах по підготовці кадрів, підвищенню кваліфікації та перекваліфікації, в аспірантурі, докторантурі і клінічній ординатурі;

е) тимчасова непрацездатність, що почалася у період роботи;

є) час догляду за інвалідом I групи або дитиною-інвалідом віком до 16 років, а також за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду;

ж) час догляду непрацюючої матері за малолітніми дітьми, але не довше ніж до досягнення кожною дитиною 3-річного віку;

з) період проживання дружин осіб офіцерського складу, прапорщиків, мічманів і військовослужбовців надстрокової служби з чоловіками в місцевостях, де була відсутня можливість їх працевлаштування за спеціальністю, але не більше 10 років.

При збільшенні розміру пенсії за віком за кожний рік роботи (стаття 19) поряд з роботою враховуються також періоди, передбачені пунктами «а» — «ж» цієї статті і статтями 57—61 цього Закону.

(Продовження на 14-й стор.).

Закон України ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(Продовження. Початок на 10—13 стор.).

При обчисленні стажу підземної роботи, що дає право на пенсію за віком на пільгових умовах (стаття 14), час перебування на інвалідності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання, одержаних на цій роботі, включається в зазначений стаж.

При призначенні пенсій на пільгових умовах відповідно до статей 13 і 14 та пенсій за вислугу років відповідно до статті 55 цього Закону провадиться взаємне зарахування періодів роботи, передбачених цими статтями, за умови, що зазначені роботи дають право на пенсію на аналогічних або більш пільгових умовах.

Стаття 57. Пільги по обчисленню стажу за час перебування на фронті

Військова служба у складі діючої армії у період бойових дій, у тому числі при виконанні інтернаціонального обов'язку, а також перебування в партизанських загонах і з'єднаннях зараховується в стаж роботи на пільгових умовах у порядку, встановленому для обчислення строків цієї служби при призначенні пенсій за вислугу років військовослужбовцям.

Стаття 58. Пільги по обчисленню стажу роботи реабілітованим громадянам

Громадянам, необгрунтовано притягнутим до кримінальної відповідальності, необгрунтовано репресованим і пізніше реабілітованим, час утримання під вартою, час відбування покарання в місцях позбавлення волі та заслання, а також перебування на примусовому лікуванні зараховується в стаж у потрійному розмірі.

Стаття 59. Пільги по обчисленню стажу за період Великої Вітчизняної війни

Робота, незалежно від віку, в тому числі як вільнонайманого складу у військових частинах, і служба, крім військової служби, передбаченої статтею 57 цього Закону, в роки Великої Вітчизняної війни та в інші періоди ведення бойових дій, зараховується в стаж роботи у подвійному розмірі, а час перебування у фашистських концтаборах, гетто та інших місцях примусового утримання в період війни осіб, у тому числі дітей, насильно вивезених з тимчасово окупованої території у період Великої Вітчизняної війни,— у потрійному розмірі.

Робота в м. Ленінграді в період його блокади в роки Великої Вітчизняної війни з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року зараховується в стаж роботи у потрійному розмірі, час проживання в м. Ленінграді в цей період — у подвійному розмірі.

Стаття 60. Пільги по обчисленню стажу за роботу в деяких медичних закладах

Робота в лепрозорних і протичумних закладах, у закладах (відділеннях) по лікуванню осіб, заражених вірусом імунодефіциту людини або хворих на СНІД, у патологоанатомічних і реанімаційних відділеннях лікувальних закладів зараховується в стаж роботи у подвійному розмірі.

Стаття 61. Порядок включення в стаж роботи окремих видів робіт

Робота на водному транспорті протягом повного навігаційного періоду зараховується за рік роботи.

Робота протягом повного сезону на підприємствах і в організаціях сезонних галузей промисловості, незалежно від відомчої підпорядкованості підприємств і організацій,— за списком, що затверджується Кабінетом міністрів України, зараховується в стаж роботи за рік роботи.

Інші сезонні роботи зараховуються в стаж роботи за їх фактичною тривалістю.

Стаття 62. Порядок підтвердження стажу роботи

Основним документом, що підтверджує стаж роботи, є трудова книжка. Порядок підтвердження наявного трудового стажу при відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній встановлюється Кабінетом міністрів України.

Стаття 63. Умови зарахування в стаж роботи іноземним громадянам часу роботи за межами України

Іноземним громадянам, а також їх сім'ям у тих випадках, коли для призначення пенсії потрібний певний стаж роботи, пенсії призначаються за умови, що половина необхідного стажу роботи припадає на роботу в Україні, якщо договорами (угодами) не передбачено інше, або незалежно від цього співвідношення, якщо сплачено повністю необхідні страхові внески до Пенсійного фонду України.

Громадянам інших республік, які проживають на території України, пенсія виплачується на загальних підставах.

ОБЧИСЛЕННЯ ПЕНСІЙ

Стаття 64. Обчислення пенсій у процентах до середньомісячного заробітку

Пенсії обчислюються за встановленими нормами у процентах до середньомісячного заробітку, що визначається відповідно до статей 65—67 цього Закону, який громадяни одержували перед зверненням за пенсією.

При цьому для розрахунку пенсії береться заробіток у сумі не вище десятикратного розміру мінімальної заробітної плати. Заробіток у частині, що не перевищує чотирикратного розміру мінімальної заробітної плати, враховується при призначенні пенсії повністю. Кожна наступна частина заробітку враховується в такому розмірі: в межах п'ятого мінімуму заробітної плати—85 процентів, шостого — 70 процентів, сьомого — 55 процентів, восьмого — 40 процентів, дев'ятого — 25 процентів, десятого — 15 процентів.

Одержаний таким чином заробіток вважається заробітком, з якого обчислено пенсію.

Стаття 65. Загальний порядок визначення середньомісячного заробітку для обчислення пенсій

Середньомісячний фактичний заробіток для обчислення пенсій береться (за вибором того, хто звернувся за пенсією): за 24 останніх календарних місяці роботи підряд перед зверненням за пенсією або за будь-які 60 календарних місяців роботи підряд, протягом всієї трудової діяльності перед зверненням за пенсією, незалежно від наявних перерв у роботі.

Середньомісячний заробіток за 24 календарних місяці і за 60 календарних місяців визначається шляхом ділення загальної суми заробітку за 24 календарних місяці роботи підряд (перед зверненням за пенсією) чи 60 календарних місяців роботи підряд (протягом всієї трудової діяльності) відповідно на 24 чи 60. При цьому за бажанням того, хто звернувся за пенсією, місяці з неповним числом робочих днів у зв'язку з їх влаштуванням на роботу або звільненням враховуються як повні календарні місяці роботи.

У тих випадках, коли той, хто звернувся за пенсією, пропрацював менше 24 календарних місяців, середньомісячний заробіток визначається шляхом ділення загальної суми заробітку за календарні місяці роботи на число цих місяців.

Якщо працівник пропрацював менше одного календарного місяця, то заробіток за весь відпрацьований час ділиться на число робочих днів за місяць, обчислене в середньому за рік (25,4 — при шестиденному робочому тижні та 21,2 — при п'ятиденному робочому тижні). У цьому разі для обчислення пенсії враховується не більше двох тарифних ставок (окладів).

При призначенні пенсій працівникам, зайнятим на сезонних роботах, середньомісячний фактичний заробіток визначається шляхом ділення за 2 або 5 повних сезонів на 24 чи 60.

Стаття 66. Види оплати праці, що враховуються при обчисленні пенсій

У заробіток для обчислення пенсій включаються всі види оплати праці, на які за діючими правилами нараховуються страхові внески, крім виплат одноразового характеру, не обумовлених діючою системою оплати праці (компенсація за невикористану відпустку, вихідна допомога та інші), перелік яких затверджується Кабінетом міністрів України.

У заробіток для обчислення пенсії членам колгоспів включається оплата в усіх її видах за роботу в громадському господарстві колгоспу.

У заробіток для обчислення пенсії включається за відповідні періоди допомога по тимчасовій непрацездатності чи середній заробіток, що зберігається за працівником.

У заробіток для обчислення пенсії особам, які не підлягають державному соціальному страхуванню (пункт «д» статті 3), включаються всі види грошового забезпечення, аналогічні тим видам оплати праці, на які нараховуються страхові внески.

Членам колгоспів, інших кооперативів, працівникам радгоспів та інших підприємств і організацій, які одержують поряд з грошовою оплатою натуральну, на вартість якої нараховуються страхові внески, ця натуральна оплата при визначенні середньомісячного заробітку враховується за державними роздрібними цінами того періоду, коли провадилася оплата праці.

Стаття 67. Обчислення пенсій членам творчих спілок

Членам творчих спілок та іншим особам, зазначеним у пункті «в» статті 3 цього Закону, пенсії обчислюються з авторського гонорару, що розраховується за державними ставками, за 24 останніх місяці роботи підряд перед зверненням за пенсією або 60 місяців роботи підряд протягом всієї трудової діяльності перед зверненням за пенсією.

Особам, зазначеним у частині першій цієї статті, якщо вони одночасно працюють на підприємствах або в організаціях, для обчислення пенсії враховуються за відповідний період заробіток і авторський гонорар.

Стаття 68. Обчислення пенсій при неповному стажі роботи

Пенсії при неповному стажі роботи (статті 20, 30 і 45) призначаються в розмірі, пропорційному наявному стажу.

Обчислення пенсії провадиться таким чином: спочатку визначається відповідна повна пенсія, ця пенсія ділиться на число місяців потрібного повного стажу роботи, одержана сума множиться на число місяців наявного фактичного стажу роботи (у цьому стажі період більше 15 днів округлюється до повного місяця), а період до 15 днів включно не враховується.

Якщо пенсія при повному стажі роботи належала б у мінімальному розмірі, встановленому цим Законом (статті 19, 29 і 44), то пенсія при неповному стажі призначається пропорційно наявному стажу виходячи з мінімального розміру пенсії, але в усіх випадках у розмірі не менше соціальної пенсії, встановленої для відповідної категорії непрацездатних (стаття 94).

Стаття 69. Перерахунок пенсій з більш високого заробітку

Пенсіонерам, які пропрацювали після призначення пенсій за віком або інвалідністю не менш як 2 роки з більш високим заробітком, ніж той, з якого було обчислено пенсію, встановлюється за заявою пенсіонера новий розмір пенсії, виходячи з більш високого заробітку, який визначається за 2 роки роботи підряд після призначення пенсії відповідно до статей 64—67 цього Закону.

На тих же умовах провадиться перерахунок пенсії, призначеної в мінімальному розмірі у зв'язку з відсутністю заробітку.

У разі дальшого зростання заробітку пенсіонера провадиться за його заявою новий перерахунок пенсії. Кожний наступний перерахунок пенсії провадиться не раніше як через 2 роки роботи після попереднього перерахунку.

Стаття 70. Перерахунок пенсій при неповному стажі роботи

Якщо пенсіонер, якому при неповному стажі призначено пенсію за віком або пенсію по інвалідності, пропрацював після призначення пенсії не менш як 2 роки, то за його заявою провадиться перерахунок пенсії, виходячи із стажу, який є на час перерахунку. Кожний наступний перерахунок пенсії провадиться не раніш як через 2 роки роботи після попереднього перерахунку.

Якщо пенсіонер, продовжуючи працювати, набув стажу, достатнього для призначення повної пенсії, то за заявою пенсіонера провадиться відповідний перерахунок пенсії, незалежно від того, скільки часу минуло після призначення пенсії при неповному стажі. При цьому повна пенсія по інвалідності встановлюється за умови, якщо пенсіонер має стаж, достатній для призначення повної пенсії відповідно віку пенсіонера на час настання інвалідності (стаття 25).

Перерахунок пенсії провадиться за вибором пенсіонера із заробітку, з якого пенсію було початково призначено (або згодом перераховано в порядку, передбаченому статтею 69 цього Закону), або з останнього заробітку.

Стаття 71. Обчислення пенсій особам, які навчаються

Вихованцям, учням, студентам, курсантам, слухачам, стажистам, клінічним ординаторам, аспірантам, докторантам при обчисленні пенсії за їх бажанням за період навчання замість заробітку може враховуватися стипендія.

Стаття 72. Обчислення заробітку за період роботи за межами України

При обчисленні середньомісячного заробітку працівникам за роботу за межами України враховується заробітна плата, яку вони одержували перед виїздом (статті 64—67), або за їх вибором заробіток, що визначається відповідно до статті 73 цього Закону, а за умови сплати в цей період внесків до Пенсійного фонду України — на загальних підставах.

Стаття 73. Обчислення пенсій громадянам України— переселенцям з інших держав

Пенсії громадянам України — переселенцям з інших держав, які не працювали в Україні, обчислюються з розрахунку середньомісячного заробітку працівників відповідної професії та кваліфікації в Україні на час призначення пенсії (за даними відповідної профспілки), а за умови сплати повністю необхідних страхових внесків до Пенсійного фонду України — на загальних підставах.

Стаття 74. Обчислення пенсій сім'ям пенсіонерів

Сім'ям пенсіонерів пенсії в разі втрати годувальника обчислюються з того ж заробітку, з якого обчислювалась пенсія годувальника.

Сім'ям тих пенсіонерів, які мали право на перерахунок пенсії в порядку, передбаченому статтею 69 цього Закону, пенсії обчислюються з заробітку, з якого було і[illegible] ведено або могло бути проведено перерахунок пенсії годувальника.

Стаття 75. Підвищення мінімальних розмірів пенсій і граничних розмірів заробітку

Мінімальний розмір пенсії (статті 19, 29 і 44) і граничні розміри заробітку, врахованого для обчислення пенсії (стаття 64), підвищуються у зв'язку із збільшенням величини вартості мінімального споживчого бюджету.

Стаття 76. Члени сім'ї, на яких нараховуються надбавки до пенсій

Надбавки до пенсій, встановлені для непрацюючих пенсіонерів, які мають на своєму утриманні непрацездатних членів сім'ї, нараховуються на членів сім'ї, зазначених у статтях 37, 38, 40 і 41 цього Закону. Ці надбавки не нараховуються на тих членів сім'ї, які одержують трудову або соціальну пенсію.

При наявності в сім'ї двох або більше непрацюючих пенсіонерів кожний непрацездатний член сім'ї, який перебуває на їх спільному утриманні, враховується для нарахування надбавки тільки одному з пенсіонерів за їх вибором.

(Продовження на 15 стор.).

Закон України ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(Продовження. Початок на 10—14 стор.).

Стаття 77. Підвищення пенсій деяким категоріям громадян

Призначені пенсії підвищуються:

а) пенсії за віком інвалідам війни — на суму мінімального розміру пенсії по інвалідності, встановленого Законом України про пенсійне забезпечення військовослужбовців для інвалідів війни з числа солдатів і матросів строкової служби по відповідній групі інвалідності;

б) іншим учасникам війни з числа військовослужбовців, які проходили службу в складі діючої армії, партизанських загонах і з'єднаннях, військовослужбовцям, які брали участь у бойових діях при виконанні інтернаціонального обов'язку та особам вільнонайманого складу діючої армії, батькам та дружині, якщо вона не вступила в повторний шлюб, військовослужбовців, які загинули на фронті, при виконанні інтернаціонального обов'язку або інших обов'язків військової служби,— на 50 процентів мінімальної пенсії за віком;

в) пенсії по інвалідності з дитинства внаслідок поранення, контузії або каліцтва, пов'язаних з бойовими діями в період Великої Вітчизняної війни чи пов'язані з їх наслідками, а також пенсії на випадок втрати годувальника інвалідам з дитинства внаслідок зазначених причин — на 15 процентів мінімальної пенсії за віком;

г) громадянам, які необгрунтовано зазнали політичних репресій і в подальшому були реабілітовані, призначені пенсії — на 50 процентів, а членам їх сімей, яких було примусово переселено,— на 25 процентів мінімальної пенсії за віком.

Стаття 78. Перерахунок пенсії у зв'язку із зміною в сімейному стані, влаштуванням на роботу або її припиненням

У тих випадках, коли після призначення пенсії пенсіонер у зв'язку із зміною в сімейному стані, влаштуванням на роботу або її припиненням здобуває або втрачає право на надбавку на непрацездатних членів сім'ї або розмір цієї надбавки підлягає зміні, провадиться відповідний перерахунок пенсії.

Стаття 79. Визначення суми заробітку та розміру пенсії

При обчисленні суми середньомісячного заробітку та встановленні розміру пенсії частина карбованця менше п'ятдесяти копійок не враховується, а п'ятдесят копійок і більше округлюється до карбованця.

ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЙ

Стаття 80. Порядок звернення за призначенням пенсії

Заява про призначення пенсії працюючим подається за місцем роботи, а непрацюючим — до районного (міського) відділу соціального забезпечення за місцем проживання заявника.

Стаття 81. Органи, що призначають пенсії

Пенсії призначаються районними (міськими) відділами соціального забезпечення.

Стаття 82. Строки розгляду документів про призначення пенсії

Документи про призначення пенсії розглядаються органом, що призначає пенсії (стаття 81), не пізніше 10 днів з дня їх надходження.

Повідомлення про відмову в призначенні пенсії із зазначенням причин відмови та порядку оскарження відділ соціального забезпечення видає або надсилає підприємству, організації або заявникові не пізніше 5 днів після винесення відповідного рішення.

Стаття 83. Строки призначення пенсій

Пенсії призначаються з дня звернення за пенсією, крім таких випадків, коли пенсії призначаються з більш раннього строку:

а) пенсії за віком та по інвалідності призначаються з дня досягнення пенсійного віку або відповідно встановлення інвалідності органами медико-соціальної експертизи, якщо звернення за пенсією надійшло не пізніше 3 місяців з дня досягнення пенсійного віку або встановлення інвалідності;

б) пенсії у разі втрати годувальника призначаються з дня виникнення права на пенсію, але не більш як за 12 місяців перед зверненням за пенсією.

Переведення з одного виду пенсії на інший провадиться з дня подання відповідної заяви з усіма необхідними документами.

Стаття 84. Строки перерахунку призначеної пенсії

Перерахунок призначеної пенсії провадиться з таких строків:

при виникненні права на підвищення пенсії — з першого числа місяця, в якому пенсіонер звернувся за перерахунком пенсії, якщо відповідну заяву з усіма необхідними документами подано ним до 15-го числа включно, і з першого числа наступного місяця, якщо заяву з усіма необхідними документами подано ним після 15-го числа;

при настанні обставин, які тягнуть за собою зменшення пенсії, з першого числа місяця, в якому настали ці обставини, якщо вони мали місце до 15-го числа включно, і з першого числа наступного місяця, якщо вони мали місце після 15-го числа.

У випадках, передбачених статтями 35 і 47 цього Закону, перерахунок пенсії провадиться із строків, зазначених у цих статтях.

ВИПЛАТА ПЕНСІЙ

Стаття 85. Виплата пенсій

Пенсії виплачуються без урахування одержуваного заробітку (прибутку) за місцем фактичного проживання пенсіонера незалежно від прописки.

Стаття 86. Виплата пенсій за довіреністю

Пенсія може виплачуватись за довіреністю, порядок оформлення і строк дії якої визначається законодавством.

Стаття 87. Виплата пенсій за минулий час

Нараховані суми пенсії, не витребувані пенсіонером своєчасно, виплачуються за минулий час не більше як за 3 роки перед зверненням за одержанням пенсії.

Суми пенсії, не одержані своєчасно з вини органу, що призначає або виплачує пенсію, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком.

Стаття 88. Виплата пенсій особам, які проживають у будинках-інтернатах для престарілих та інвалідів

Одиноким пенсіонерам, які проживають у будинках-інтернатах (пансіонатах) для престарілих та інвалідів, виплачується 25 процентів призначеної пенсії, але не менше 20 процентів мінімальної пенсії за віком на місяць. У тих випадках, коли розмір їх пенсії перевищує вартість утримання в цих будинках-інтернатах (пансіонатах), виплачується різниця між пенсією і вартістю утримання, але не менше 25 процентів призначеної пенсії і не менше 20 процентів мінімальної пенсії за віком на місяць. Якщо у пенсіонера, який проживає в будинку-інтернаті (пансіонаті) для престарілих та інвалідів, є непрацездатні члени сім'ї, які перебувають на його утриманні (статті 37, 38, 40 і 41), то пенсія виплачується в такому порядку: 25 процентів пенсії, але не менше 20 процентів мінімальної пенсії за віком, виплачується самому пенсіонерові, а інша частина пенсії, але не більше 50 процентів призначеного розміру, виплачується вказаним членам сім'ї.

Стаття 89. Виплата пенсії за час позбавлення волі

У разі позбавлення пенсіонера волі виплата призначеної пенсії здійснюється на загальних підставах.

Стаття 90. Відрахування з пенсій

Відрахування з пенсій можуть провадитися на підставі судових рішень, ухвал, постанов і вироків (щодо майнових стягнень), виконавчих написів нотаріальних контор та інших рішень і постанов, виконання яких відповідно до чинного законодавства провадиться в порядку, встановленому для виконання судових рішень.

Розмір відрахування з пенсії обчислюється з суми, що належить пенсіонерові до виплати.

З пенсії може бути відраховано не більше 50 процентів її розміру: на утримання членів сім'ї (аліменти), на відшкодування збитків від розкрадання майна підприємств і організацій, на компенсацію шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим пошкодженням здоров'я, а також у зв'язку із смертю годувальника, на повернення переодержаних сум заробітної плати в передбачених законодавством випадках.

З усіх інших видів стягнень може бути відраховано не більше 20 процентів пенсії.

Стаття 91. Виплата недоодержаної пенсії у зв'язку із смертю пенсіонера і виплата допомоги на поховання

Суми пенсії, що належали пенсіонерові і залишилися недоодержаними у зв'язку з його смертю, не включаються до складу спадщини і виплачуються тим членам його сім'ї, які належать до кола осіб, забезпечуваних пенсією у зв'язку із втратою годувальника (статті 37, 38, 40 і 41). Однак батьки і чоловік (дружина), а також члени сім'ї, які проживали разом з пенсіонером на день його смерті, мають право на одержання сум і в тому разі, якщо вони не входять у коло забезпечуваних пенсією у зв'язку з втратою годувальника.

При зверненні кількох членів сім'ї належна їм сума пенсії ділиться між ними порівну.

Зазначені суми виплачуються, якщо звернення за ними надійшли не пізніше 6 місяців після смерті пенсіонера.

У разі смерті пенсіонера його сім'ї або особі, яка здійснила поховання, виплачується допомога на поховання в розмірі двомісячної пенсії.

Стаття 92. Виплата пенсій громадянам, які виїхали за кордон

Громадянам, які виїхали на постійне проживання за кордон, пенсії не призначаються.

Пенсії, призначені в Україні до виїзду на постійне проживання за кордон, виплачуються за 6 місяців наперед перед від'їздом за кордон. За час перебування цих громадян за кордоном виплачуються тільки пенсії, призначені внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання.

Порядок переведення пенсій, призначених внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання, в інші країни визначається Кабінетом міністрів України.

Розділ III. СОЦІАЛЬНІ ПЕНСІЇ

Стаття 93. Громадяни, які мають право на соціальну пенсію

Соціальні пенсії призначаються і виплачуються непрацюючим громадянам, крім інвалідів з дитинства, при відсутності права на трудову пенсію:

інвалідам I і II груп, у тому числі інвалідам з дитинства, а також інвалідам III групи;

особам, які досягли віку: чоловіки — 60 років, жінки — 55 років;

дітям — у разі втрати годувальника (пункт «а» статті 37);

дітям-інвалідам віком до 16 років.

Перелік медичних показань, що дають право на одержання соціальної пенсії на дітей-інвалідів віком до 16 років, визначається в порядку, встановлюваному Кабінетом міністрів України.

Стаття 94. Розміри соціальних пенсій

Соціальні пенсії призначаються в таких розмірах:

а) 30 процентів мінімального розміру пенсії за віком:

особам, які досягли віку: чоловіки — 60 років, жінки — 55 років і не набули права на трудову пенсію без поважних причин;

б) 50 процентів мінімального розміру пенсії за віком:

особам, які досягли віку: чоловіки — 60 років, жінки — 55 років і не набули права на трудову пенсію з поважних причин;

інвалідам III групи;

в) 100 процентів мінімального розміру пенсії за віком:

інвалідам II групи;

дітям-інвалідам віком до 16 років;

дітям (пункт «а» статті 37), а також одній із осіб, зазначених в пункті «в» статті 37 у разі втрати годувальника;

г) 200 процентів мінімального розміру пенсії за віком:

інвалідам I групи;

матерям, яким присвоєно звання «Мати-героїня».

Стаття 95. Право вибору соціальної пенсії або надбавки до трудової пенсії

При наявності одночасно права на соціальну пенсію і надбавку на непрацездатних членів сім'ї до пенсії за віком або по інвалідності (статті 21 і 33) призначається за вибором того, хто звернувся, чи пенсія, чи надбавка.

Стаття 96. Порядок призначення та виплати пенсій

При призначенні та виплаті соціальних пенсій застосовуються відповідно статті 1, 80—91, 102—104 цього Закону.

Розділ IV. ПОРЯДОК І УМОВИ ПЕРЕРАХУНКУ ПЕНСІЙ

Стаття 97. Підвищення пенсій у зв'язку з індексацією грошових доходів населення

Пенсії щороку підвищуються відповідно до індексації грошових доходів населення, але не менш, як на 2 проценти заробітку, з якого обчислено пенсію (стаття 64). В усіх випадках зазначене підвищення не може бути менше 2 процентів мінімальної пенсії за віком.

Стаття 98. Перерахунок раніше призначених пенсій

Перерахунок пенсії провадиться на підставі документів про вік, стаж, заробіток та інших, наявних на час перерахунку в пенсійній справі, а також додаткових документів, поданих пенсіонером на час перерахунку.

Якщо пенсіонер згодом подасть додаткові документи, які дають право на подальше підвищення пенсії у зв'язку з введенням у дію цього Закону (про стаж роботи, заробіток, сімейний стан та інші), то пенсія знову перераховується за нормами цього Закону. При цьому перерахунок провадиться за минулий час, але не більш як за 12 місяців перед поданням додаткових документів і не раніше ніж з дня введення в дію цього Закону.

Стаття 99. Заробіток, який враховується при перерахунку пенсій

Перерахунок пенсій, призначених за раніше діючим законодавством, провадиться із середньомісячного заробітку за останніх 24 або будь-які 60 місяців перед призначенням пенсії, або перед введенням в дію цього Закону, або з заробітку, з якого було раніше обчислено пенсію, за документами, наявними в пенсійній справі, із застосуванням статей 64—67 цього Закону.

Стаття 100. Порядок призначення пільгових пенсій особам, які мали право на пенсію на пільгових умовах до введення в дію цього Закону

Особам, які працювали до введення в дію цього Закону на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, передбачених раніше діючим законодавством, пенсії за віком призначаються на таких умовах:

а) особам, які мають на день введення в дію цього Закону повний стаж на зазначених роботах, що давав право на пенсію на пільгових умовах, пенсії в розмірах, передбачених цим Законом, призначаються відповідно до вимог за віком і стажем, встановлених раніше діючим законодавством;

б) особам, які не мають повного стажу роботи із шкідливими і важкими умовами праці, вік, необхідний для призначення пенсії відповідно до статті 12, знижується пропорційно наявному

(Закінчення на 16-й стор.).

Закон України

ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(Закінчення. Початок на 10—15 стор.).

стажу в порядку, передбаченому статтями 13—14 цього Закону, виходячи з вимог цього стажу, встановлених раніше діючим законодавством.

Розділ V.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ І ГРОМАДЯН РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ З ПЕНСІЙНИХ ПИТАНЬ

Стаття 101. Відповідальність за достовірність даних і документів, виданих для оформлення пенсії

Відділи соціального забезпечення мають право вимагати відповідні документи від підприємств, організацій і окремих осіб, а також в необхідних випадках перевіряти обгрунтованість їх видачі.

Підприємства та організації несуть матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну громадянам або державі внаслідок несвоєчасного оформлення або подання пенсійних документів, а також за видачу недостовірних документів, і відшкодовують її.

Стаття 102. Обов'язок пенсіонерів повідомляти відділи соціального забезпечення про зміну умов, що впливають на виплату пенсій

Пенсіонери зобов'язані повідомляти орган соціального забезпечення про обставини, що спричиняють зміну розміру пенсії або припинення її виплати.

У разі невиконання цього обов'язку і одержання у зв'язку з цим зайвих сум пенсії пенсіонери повинні відшкодувати органу соціального забезпечення заподіяну шкоду.

Стаття 103. Стягнення сум пенсії, над міру виплачених пенсіонерові внаслідок зловживань з його боку

Суми пенсії, над міру виплачені пенсіонерові внаслідок зловживань з його боку (в результаті подання документів з явно неправильними відомостями, неподання відомостей про зміни у складі членів сім'ї тощо), стягуються на підставі рішень органу соціального забезпечення.

Відрахування на підставі рішень органу соціального забезпечення провадяться в розмірі не більше 20 процентів пенсії понад відрахування з інших підстав.

В усіх випадках звернення стягнень на пенсію за пенсіонером зберігається не менш як 50 процентів належної пенсії.

У разі припинення виплати пенсії (внаслідок відновлення здоров'я тощо) до повного погашення заборгованості решта заборгованості стягується в судовому порядку.

Стаття 104. Оскарження рішень органу, який призначає пенсії

Скаргу на рішення органу, який призначає пенсії, може бути подано до районної (міської) Ради народних депутатів або до районного (міського) народного суду.

Голова Верховної Ради України Л. КРАВЧУК

м. Київ, 5 листопада 1991 року

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

На шпальтах преси Рад

В ОДНОМУ, ОКРЕМО ВЗЯТОМУ РАЙОНІ

Громадсько-політична газета «Вісті», яка видається у Слов'янську, що на Донеччині, один зі своїх листопадових номерів повністю присвятила соціальному розвитку рідного району. Журналісти й активісти газети спробували проаналізувати проблему через призму реалізації Закону про пріоритетний розвиток села.

Отже, один окремо взятий район — Слов'янський... Площа — 126,6 тисячі гектарів. Близько 90 тисяч з них — сільськогосподарські угіддя. Населення — 42,4 тисячі чоловік. 85 відсотків — українці, 13 — росіяни, 2 відсотки — громадяни інших національностей. Дружно живуть у 41 селі і в 6 селищах. От тільки парадокс — у сільському господарстві працює лише 22 відсотки сільських мешканців району. Переважна ж більшість — робітники і спеціалісти місцевих промислових підприємств Слов'янська і Краматорська. Районна Рада народних депутатів надійно спирається на місцеві громадські органи самоврядування.

«Сьогодні в нашому районі, — пише заступник голови районної Ради В. Мамонова,— близько 500 громадських самодіяльних формувань: селищних, сільських, вуличних, квартальних і будинкових комітетів, рад ветеранів, жіночих рад, товариських судів тощо».

Громадське самоврядування — це не мітингова стихія, а конкретні справи, які колективно намічаються й вирішуються. «Для себе — своїми руками!» — такий план дій опрацювали громадяни селища Билбасівка. За короткий строк громадою вони проклали на вулицях тротуари, обладнали дитячі майданчики, відремонтували колодязі, упорядкували сквери, стадіон, цвинтар. Приклад цей підтримано в інших селищах і селах району. Лише за останній час в районі силами громадськості прокладено 17,6 кілометра тротуарів, близько 7 кілометрів водогону, відремонтовано 24 колодязі.

Зрозуміло, у цих та інших добрих справах особлива заслуга людей ініціативних, готових заради громади і себе не пошкодувати. Багато робить для своїх трудівників правління колгоспу імені 12-річчя РСЧА і його голова Т. Ролинська. У статті «Закон чи папірець» Тетяна Трохимівна справедливо нарікає, що Закон про соціальний розвиток села досі не спрацьовує. Хоча колгосп сповна виконує державні замовлення, він навіть за дрібницями має йти до держави з протягнутою рукою й клянчитись їй. Або вдаватися по допомогу до різних ділків. У селищі Черкаському, де розташоване господарство, дві третини мешканців — робітники промислових підприємств. А газифікацію колгосп має здійснювати власними силами.

Є над чим замислитися депутатам і селищної, і районної Ради, щоб розв'язувати проблеми спільно, усією громадою.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Борис Сидоренко.

Чергові редактори — Катерина Кіндрась, Анатолій Краслянський.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Валентина Восколович, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047. Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 160 900.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 0315241.

ПЕРШІ КРОКИ БЕЗ «КАЙДАНІВ»...

Футбол

Минулих вихідних в Києві відбувся Пленум ради Федерації футболу України, якого, без перебільшення, чекали по обидва боки від хутора Михайлівського. Хоча, в той же час, мало хто плекав ілюзії відносно збереження українського футболу у складі Союзної Федерації, яку більшість вважає вже «мертвим» утворенням.

Не відкладаючи справи, голова Федерації футболу України Віктор Банников оголосив спеціальну заяву, підготовлену радою головного футбольного штабу республіки. Її зміст такий:

— У відповідності до всенародного референдуму від 1 грудня 1991 року Україна стала незалежною державою. Федерація футболу України є самостійною, незалежною громадською організацією, яка входить до складу Федерацій футболу інших держав.

Юрисдикція і права Федерації в питаннях, які входять до її компетенції, поширюються на всю територію України. Федерація бере під власну юрисдикцію положення по захисту прав футболістів, тренерів та фахівців футболу.

З метою розвитку рівноправних взаємин з Федераціями інших держав наша є відкритою для співробітництва організацією.

Федерація футболу України зобов'язується дотримуватися міжнародних норм і прав людини незалежно від національності та віросповідання.

Федерація футболу України підтверджує свою схильність меті і принципам статутів ФІФА та УЄФА і зобов'язується виконувати їх.

Федерація футболу України виконала всі свої зобов'язання перед Федерацією Футболу СРСР і оголошує про припинення свого членства в її складі.

Першого дня Пленуму відбулося жеребкування пар Кубка України-92. Матчі 1/32 фіналу пройдуть 2 лютого: «Колос» (Нікополь) — «Полісся» (Житомир), «Сталь» (Комунарськ) — «Закарпаття» (Ужгород), «Автомобіліст» (Суми) — «Нива» (Тернопіль), «Вагонобудівник» (Стаханов) — «Хімік» (Северодонецьк), «Карпати» (Кам'янка-Бузька) — «Нива» (Вінниця), «Маяк» (Очаків) — «Зоря» (Луганськ), СКА (Київ) — «Кривбас» (Кривий Ріг), «Ворскла» (Полтава) — «Десна» (Чернігів), СКА (Одеса) — «Суднобудівник» (Миколаїв), «Волинь» (Луцьк) — «Торпедо» (Запоріжжя), «Чайка» (Севастополь) — «Таврія» (Сімферополь), «Галичина» (Дрогобич) — «Нафтовик» (Охтирка), «Поліграфтехніка» (Олександрія) — «Прикарпаття» (Івано-Франківськ), «Темп» (Шепетівка) — «Кремінь» (Кременчук), «Шахтар» (Павлоград) — «Кристал» (Херсон), «Кристал» (Чортків) — «Приладист» (Мукачеве), «Карпати» (Львів) — «Динамо» (Біла Церква), «Дніпро» (Черкаси) — «Верес» (Рівне), «Поділля» (Хмельницький) — «Буковина» (Чернівці), «Новатор» (Маріуполь) одразу вийшов до 1/16 фіналу.

Команди: «Чорноморець» (Одеса), «Металург» (Запоріжжя), «Динамо» (Київ), «Металіст» (Харків), «Шахтар» (Донецьк), «Дніпро» (Дніпропетровськ) розпочнуть виступи вже в 1/8 фіналу розіграшу. До речі, цей етап передбачає дві зустрічі: вдома і в гостях.

Чемпіонат України (так званий весняний) розпочнеться 9 березня і повинен фінішувати 25 червня. За цей період 20 клубів, розподілених на дві підгрупи, встигнуть провести турнір у два кола. Чемпіон, срібний призер та володар Кубка будуть заявлені до розіграшу єврокубків сезону 1992/93 років.

Який же склад цього «нульового» чемпіонату?

Вища ліга. Перша підгрупа: «Чорноморець», «Шахтар» (Донецьк), «Металург», «Таврія», «Карпати» (Львів), «Нива» (Вінниця), «Торпедо», «Кремінь», «Суднобудівник», «Темп». Друга підгрупа: «Динамо» (Київ), «Дніпро» (Дніпропетровськ), «Металіст», «Буковина», «Зоря», «Нива» (Тернопіль), «Волинь», СКА (Одеса), «Нафтовик», «Прикарпаття».

Перша ліга. Перша підгрупа: «Галичина», «Верес», «Приладист», «Автомобіліст», «Полісся», «Десна», «Поділля», «Сталь», «Дніпро» (Черкаси), СКА (Київ), «Чайка», «Кристал» (Чортків), «Поліграфтехніка». Друга підгрупа: «Ворскла», «Колос», «Кристал» (Херсон), «Динамо» (Біла Церква), «Кривбас», «Шахтар» (Павлоград), «Закарпаття», «Карпати» (Кам'янка-Бузька), «Хімік», «Вагонобудівник», «Маяк» (Очаків), «Новатор».

Перехідна ліга. Перша підгрупа: «Андезит» (Хуст), «Газовик» (Комарно), «Промінь» (В. Баранецька), «Дністер» (Заліщики), «Явір» (Краснопілля), «Електрон» (Ромни), «Зірка» (Кіровоград), «Маяк» (Харків), «Нива» (Бережани), «Динамо»-2 (Київ). Друга підгрупа: «Дружба» (Осипенко), «Титан» (Армянськ), «Меліоратор» (Каховка), «Море» (Феодосія), «Антрацит» (Кіровське), «Прометей» (Шахтарськ), «Бажановець» (Макіївка), «Гірняк» (Харцизьк), «Океан» (Керч), «Металург»-2 (Запоріжжя).

Пленум ради Федерації футболу України, зрозуміло, поставив й багато питань. Але про це в одному з наступних номерів газети.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.